

การใช้เหตุผลทางกฎหมายด้วยวิธีการเทียบเคียงระหว่างรัฐกับองค์การระหว่าง
ประเทศต่อการเปลี่ยนแปลงระบบกฎหมายสถาบันระหว่างประเทศในยุคปัจจุบัน:
ปัญหาทฤษฎีกฎหมายระหว่างประเทศอันเป็นข้อสันนิษฐานเรื่องความแตกต่างระหว่าง
รัฐกับองค์การระหว่างประเทศตามความคิดเห็นของคณะกรรมการกฎหมายระหว่างประเทศ

The Use of Analogy or Analogical Reasoning between State and International Organization
towards the changes in the Law of International Institution: Theoretical Assumptions
Underlying the Analogy between State and International Organization
by the International Law Commission

รภัทชโย ภูเทวิน¹

Raphatchayo Phuthewin

บทคัดย่อ

อุปสรรคสำคัญของนักกฎหมายระหว่างประเทศต่อการสร้างและพัฒนากฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับในประชาคมระหว่างประเทศ มีสองประการ คือ ประการที่หนึ่ง ระบบกฎหมายระหว่างประเทศมีปัญหาเรื่องความเป็นเอกภาพภายในกลุ่มกฎเกณฑ์ในทางกฎหมาย อาทิ “ไม่มีความชัดเจนเชิงตรรกะ” “ไม่มีความสอดคล้องภายในเนื้อหากฎเกณฑ์” “มีช่องว่างของกฎหมาย” และ “ไม่มีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ กับการเชื่อมโยงกับความเป็นหนึ่งเดียว” และประการที่สอง ระบบกฎหมายระหว่างประเทศที่ใช้บังคับกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ทรงสิทธิในทางระหว่างประเทศต่าง ๆ นั้น ส่วนใหญ่จะอ้างอิงแนวทางปฏิบัติของรัฐ ในฐานะที่เป็นบุคคลในทางระหว่างประเทศดั้งเดิม ประกอบกับลักษณะพื้นฐานของจารีตประเพณีระหว่างประเทศ (รวมทั้งหลักกฎหมายระหว่างประเทศทั่วไป) รวมทั้งสนับสนุนการคุ้มครองผลประโยชน์ของรัฐ มากกว่าการคุ้มครองผลประโยชน์ของผู้ทรงสิทธิในทางระหว่างประเทศต่าง ๆ อันพึงปรารถนาสำหรับกฎหมายที่จะพัฒนาในอนาคต โดยเฉพาะองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นองค์การที่ไม่มีดินแดน ไม่มีประชากร และไม่มีรัฐบาลผู้ใช้อำนาจอธิปไตยเป็นของตนเอง บทความนี้พิจารณาข้อโต้แย้งในเรื่องความเป็นบุคคลขององค์การระหว่างประเทศมีความแตกต่างจากรัฐ และปัญหาการกำหนดลักษณะนิติวิธีแห่งการให้เหตุผล ด้วยวิธีการเทียบเคียงในกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นข้อโต้แย้งเกี่ยวกับความเหมาะสมของวิธีการประมวลและพัฒนากฎเกณฑ์แห่งกฎหมายระหว่างประเทศ

คำสำคัญ: รัฐ องค์การระหว่างประเทศ การใช้เหตุผลในทางกฎหมายด้วยวิธีการเทียบเคียง การประมวลและพัฒนากฎหมายอย่างก้าวหน้า

¹ น.บ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง; น.ม. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (กฎหมายระหว่างประเทศ)

Abstract

The main obstacles to the codification and the development of legal rules regulating international communities are: first, the international law lacks unity within the legal rules, making it ‘unclear’, ‘inconsistent’, ‘having loopholes’ and ‘incoherent’; and second, the international law consisting of customary international law lacks both clarity and certainty. It mainly relies on how states had acted rather than considering what would be desirable for the law in the future. This is significant with international organizations whose characteristics are different from those of states. That is, international organizations have neither territory, population, nor centralized government. This article aims to consider the argument on the legal personality and the legal justification by analogy between states and international organizations

Keywords: State, International organizations, Analogy or analogical reasoning, Codification and Progressive Development

1. บทนำ: อิทธิพลของกระบวนการอนุমানเหตุผลด้วยวิธีการเทียบเคียงต่อการประมวลและพัฒนากฎหมายสถาบันระหว่างประเทศ

ความก้าวหน้าของรูปแบบการก่อกำเนิดของกฎหมายระหว่างประเทศในยุคสมัยใหม่ ซึ่งได้รับอิทธิพลจากกระบวนการสร้างกฎเกณฑ์ที่ครอบคลุมประเด็นใหม่ และมีความสลับซับซ้อนมากขึ้นอย่างชัดเจน โดยเฉพาะความแพร่หลายของสนธิสัญญาต่าง ๆ เพื่อสร้างระบบกฎหมายและระเบียบข้อบังคับระหว่างประเทศ อันเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง ไม่ว่าจะเป็นขอบเขตเรื่องสิทธิมนุษยชน การค้าระหว่างประเทศ การปกป้องสิ่งแวดล้อม การกระทำความผิดระหว่างประเทศ ฯลฯ อันได้รับการสนับสนุนจากองค์การระหว่างประเทศทั้งระดับสากลและระดับภูมิภาค รวมทั้งการสนับสนุนจากการนำนวัตกรรมทางความคิดของมนุษยชาติผ่านกระบวนการตัดสินใจทางการเมือง หรือกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดี โดยสถาบันทางการเมืองและสถาบันทางการตุลาการอย่างแพร่หลายนั้น เป็นที่ปฏิเสธไม่ได้ว่าพลวัตของกฎหมายระหว่างประเทศในสมัยใหม่ ก่อให้เกิดแนวโน้มที่จะดำเนินการรวบรวมบรรทัดฐานของสนธิสัญญาให้มีความเป็นสากล (universality) และมีความเป็นเอกภาพแห่งกฎเกณฑ์ (unity) มากขึ้น

ความตั้งใจดังกล่าว ล้วนเป็นผลมาจากปรากฏการณ์ของ “การแตกแยกแห่งกฎเกณฑ์ของกฎหมายระหว่างประเทศ”² (fragmentation of international law) โดยเฉพาะอย่างยิ่งความแพร่หลายของการใช้กฎเกณฑ์แห่งกฎหมาย ที่มีการใช้วิธีการเทียบเคียง (*par analogiam*) จากกฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับที่มีลักษณะเฉพาะกรณี เพื่อกำหนดกฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับ อันมิได้มีการกำหนดไว้ชัดแจ้งต่อกรณีทั่วไป ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกันภายใต้รูปแบบการอนุমানเหตุผล ตามหลักปรัชญาว่าด้วยตรรกศาสตร์ผ่านการประยุกต์กับหลักการใช้เหตุผลเชิงนิติศาสตร์ ในลักษณะของการกล่าวอ้างเหตุผลจากขอบเขตที่กว้างไปสู่การกำหนดขอบเขตที่แคบ (*argumentum a maiore ad minus*) ที่มี

² Koskeniemi, M. (2007). Fragmentation of International Law: Difficulties Arising from the Diversification and Expansion of International Law. Report of the Study Group of the International Law Commission, A/CN. 4/L.682, 14.

ลักษณะเป็นรูปแบบพิเศษของการให้เหตุผลทางกฎหมายด้วยวิธีการเปรียบเทียบองค์ประกอบที่มีความคล้ายคลึงกันกรณีหนึ่งให้มีความครอบคลุมมากที่สุด เพื่อทำหน้าที่อุดช่องว่างในทางกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพต่ออีกกรณีหนึ่ง³ ถึงแม้ว่าจะถูกตั้งข้อพิพาทถึงหน้าที่ของวิธีการเทียบเคียงโดยนักวิชาการด้านกฎหมายระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะทำหน้าที่อธิบายความ (heuristic function) รับรองขอความ (confirmatory function) ตีความข้อมูล (interpretative function) หรืออุดช่องโหว่ของข้อความ (creative function to fill the gaps) ประการใด หรือข้ออนุมานถึงประสิทธิภาพเชิงปรัชญาของวิธีการเทียบเคียง โดยนักวิชาการด้านกฎหมายระหว่างประเทศเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่เพื่ออธิบายเหตุผล (justification) ภายในคำตัดสินในทางกฎหมายเพื่อแสดงความคิดทางกฎหมายอย่างเป็นระบบ (systemic thinking) เพื่อสร้างแนวคิดทางกฎหมายจำกัดความคล้ายคลึงที่เกี่ยวข้องกัน (relevant similarity) หรือเพื่อสร้างบรรทัดฐานอันเป็นรากฐานของการใช้เหตุผลด้วยวิธีการเทียบเคียง (normative pedigree of analogical reasoning)

อย่างไรก็ตาม ย่อมเป็นที่กระจ่างชัดว่า การปรับใช้กฎเกณฑ์ที่ถูกสร้างด้วยวิธีการเทียบเคียงไม่ว่าจะเป็นความตกลงระหว่างประเทศ จารีตประเพณีระหว่างประเทศ หรือกฎเกณฑ์ที่มีลักษณะบังคับเด็ดขาด (*jus cogens*) ส่งผลให้เกิดความสับสนต่อการจำแนกแหล่งที่มาแห่งกฎหมายระหว่างประเทศ หรือก่อให้เกิดความคลุมเครือจากช่องว่าง (*lacunae*) แห่งกฎหมาย หรือก่อให้เกิดการบิดเบือนอำนาจอธิปไตยแห่งรัฐอย่างแท้จริง⁴ อันเป็นภาพสะท้อนถึงวิวัฒนาการของปัญหาที่เกิดขึ้นจากการสร้างความหลากหลาย และการขยายตัวของกฎเกณฑ์ภายในระบบกฎหมายระหว่างประเทศ อันส่งผลกระทบต่อความขัดแย้งหรือความไม่ลงรอยกันกับกฎเกณฑ์ หลักกฎหมาย ระบบกฎหมาย และแนวทางปฏิบัติแห่งสถาบันระหว่างประเทศต่าง ๆ ไม่สอดคล้องหรือสวนทางกับคำอธิบายตัวของนิติสัมพันธ์ หรือการกระทำในทางกฎหมาย รวมทั้งเทคนิคทางกฎหมายต่าง ๆ ซึ่งมีความแพร่หลายอย่างรวดเร็ว ภายใต้ความขัดแย้งแห่งปฏิสัมพันธ์ของระบบกฎหมายในรูปแบบการปะทะกันของบรรทัดฐานที่มีความแตกต่างระหว่างกฎหมายระหว่างประเทศระดับต่าง ๆ

ความขัดแย้งแห่งบรรทัดฐาน (conflict of norms) และความขัดแย้งแห่งอำนาจ⁵ (conflict of authority) อันส่งผลกระทบต่อความพยายามในการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวในการบังคับใช้กฎเกณฑ์กับแนวทางปฏิบัติระหว่างประเทศต่าง ๆ เนื่องจากขาดองค์การระดับระหว่างประเทศสำหรับการสนับสนุนการใช้อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ ดังเช่น ระบบกฎหมายภายในประเทศหนึ่ง และอาจส่งผลกระทบต่อโครงสร้างของระบบกฎหมายระหว่างประเทศ อันก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างอำนาจอธิปไตยแห่งรัฐ กับความสามารถในการจัดทำสนธิสัญญาขององค์การระหว่างประเทศทางหนึ่ง และก่อให้เกิดการละเมิดหรือการฝ่าฝืนพันธกรณีระหว่างประเทศอันนำไปสู่รากฐานแห่งการใช้วิธีการเทียบเคียง ด้วยการอ้างอิงความสัมพันธ์แนวคิดตามสำนักกฎหมายธรรมชาติ ระหว่างสังคมชาติแห่งประชาคมระหว่างประเทศ กับรัฐในฐานะเป็นมนุษย์สังคมตามหลักความเท่าเทียมกันของรัฐ (equality of state) ที่ไม่สอดคล้องกับมุมมองการปรับใช้ให้รัฐสมาชิกต่าง ๆ มีหน้าที่หรือสถานะทางกฎหมายในระดับเดียวกันตาม

³ Vöney, S. (2012). Analogy in International Law. In Rüdiger Wolfrum, R. (ed.). *Max Planck Encyclopedia of Public International Law Volume I – X*. Oxford: Oxford University Press.

⁴ Bordin, F.L. (2014). *The Analogy between States and International Organizations: Legal Reasoning and the Development of the Law of International Organizations*. Dissertation, Cambridge University, 15-33; Bleckmann, A. (1977). *Analogie im Völkerrecht*. *Archive des Völkerrechts*, 17(2), 167-173.

⁵ Broude, T. and Shany, Y. (2011). *Multi-Sourced Equivalent Norms in International Law*. Oxford: Hart Publishing.

ปรากฏในหลักความไม่เท่าเทียมกันขององค์การระหว่างประเทศ⁶ (inequality of international organization) และรากฐานแห่งการกำหนดองค์ประกอบของความรับผิดชอบระหว่างประเทศกับการใช้ หรือเรียกร้องความรับผิดชอบตามสภาพความจริงแห่งหลักความเฉพาะเจาะจง⁷ (principle of specialty) กับหลักกฎหมายว่าด้วยความเป็นไปไม่ได้และภาระแห่งความไม่สมสัดส่วน⁸ (impossibility and disproportionate Burden) ในการชดใช้ความเสียหายจากการกระทำความผิดระหว่างประเทศในที่สุด

หากคำนึงถึงกฎเกณฑ์และมาตรฐานทางกฎหมายทั้งหมด ล้วนเกิดขึ้นจากการผสมผสานของแนวคิดในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งนักกฎหมายส่วนใหญ่ในฐานะเป็นผู้มีแก่นความรู้พื้นฐานทางกฎหมาย (legal knowledge) ที่แตกต่างกันตามระบบความเชื่อที่แตกต่างกัน ย่อมส่งผลกระทบต่อวิเคราะห์แนวคิดทางกฎหมาย หรือการให้ข้อสรุปอย่างละเอียดตามหลักปรัชญาเกี่ยวกับแนวคิดทางกฎหมายต่าง ๆ ที่สอดคล้องตามบรรทัดฐานกับศีลธรรมทางสังคม⁹ ดังเช่นตัวอย่างของการพัฒนากฎหมายสถาบันระหว่างประเทศให้เป็นลายลักษณ์อักษร อิทธิพลของการพัฒนาระบบกฎหมายระหว่างประเทศด้วยการรับแนวความคิดกับหลักกฎหมายจากระบบกฎหมายภายในต่าง ๆ นับตั้งแต่การสร้างทัศนะโดย Vattel¹⁰ และ Hersch Lauterpacht¹¹ นักวิชาการด้านกฎหมายระหว่างประเทศ ผู้สร้างสรรค์ผลงานวิจัยเกี่ยวกับข้อเท็จจริง ที่ว่าอิทธิพลของการเทียบเคียงหลักกฎหมายเอกชนเริ่มต้นจากการอ้างอิงถึงแหล่งที่มาของกฎหมายในยุคโรมัน ซึ่งมีอิทธิพลก่อตั้งกฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับกับผู้ทรงสิทธิในทางระหว่างประเทศต่าง ๆ ในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเน้นย้ำถึงวิธีหาที่ดีที่สุดในการสร้างกรอบแนวทางความคิดให้เป็นเครื่องมือขยายขอบเขตสิทธิและหน้าที่เกี่ยวเนื่องกับปัจเจกชนในระบบกฎหมายภายใน อันสะท้อนถึงลักษณะของกฎหมายแห่งชาติรักอธิปไตย สิ่งก่อตั้งความเท่าเทียมกันภายในรัฐชาติ แต่ถึงอย่างไรก็ตามลักษณะของความเป็นรัฐไม่อาจถูกรับรองได้ด้วยการเทียบเคียงกับกฎหมาย ซึ่งใช้

⁶ Dickinson, E.D. (1920). *The Equality of State in International Law*. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press, 334; and Bindschedler, R.L. (1983). International Organization - General Aspects. In Bernhardt, R. (ed.). *Encyclopedia of Public International Law Volume 5*, 132-133.

⁷ Seyersted, F. (1964). Objective International Personality of Intergovernmental Organizations: Do Their Capacities Really Depend upon the Conventions Establishing Them?. *Nordisk Tidsskrift for International Ret*, 34, 3-112; and Blokker, N.M. (2009). International Organizations or Institutions, Implied Powers. In Wolfrum, R. (ed.). *Max Planck Encyclopedia of Public International Law Volume 6*. Oxford: Oxford University Press, 18-27.

⁸ ความสำคัญของหลักความเป็นไปไม่ได้ในฐานะเป็นแนวความคิดทั่วไป สำหรับการผ่อนปรนการมีผลบังคับแห่งสัญญาเกิดขึ้นจากผลแห่งการปฏิบัติตามสัญญา ซึ่งมีอาจคาดหมายในเหตุแห่งสถานการณ์ของบุคคลได้นั้น เมื่อมีการเทียบเคียงกับหลักกฎหมายระหว่างประเทศที่ใช้บังคับกับการชดใช้ความเสียหายจากการกระทำความผิดระหว่างประเทศ โดยรัฐหรือองค์การระหว่างประเทศแล้ว จะเห็นได้ว่าเป็นการขัดแย้งกับหลักความเป็นอิสระในทางกฎหมายความบกพร่องของสภาพความเป็นจริงในทางปฏิบัติระหว่างประเทศอย่างสิ้นเชิง

See Crawford, J. (2002). *The International Law Commission's Articles on State Responsibility: Introduction, Text, and Commentaries*. Cambridge: Cambridge University Press, 214-215.

⁹ d'Aspremont, J. (2018). *International Law as a Belief System*. Cambridge: Cambridge University Press.

¹⁰ de Vattel, E. (1916). *Le droit des gens ou principes de la loi naturelle, appliqués à la conduite et aux affaires des nations et des souverains (Tome I – III)*. Translation by Fenwick, C.G. *The Law of Nations or The Principles of Natural Law*. Carnegie Institution of Washington.

¹¹ Lauterpacht, H. (1927). *Private Law Sources and Analogies of International Law: With Special Reference to International Arbitration*. Harlow: Longman.

บังคับกับปัจเจกชนตามการพิจารณาของความเป็นจริงเชิงภววิทยา (ontological reality) ด้วยเหตุแห่งการก่อตั้งลักษณะความเป็นบุคคลในเชิงนิติสังคมวิทยาก่อตั้งความเป็นประชาคมทางการเมืองปกป้องผลประโยชน์ร่วมกันและพิทักษ์สิทธิและความเป็นอิสระภาพของประชาชนในฐานะเป็นมูลเหตุจูงใจในการสร้างความเท่าเทียมกันของอำนาจอธิปไตย เพื่อสงวนความเป็นหลักพื้นฐานทางกฎหมายระหว่างประเทศ สำหรับการใช้เหตุผลทางกฎหมายวิธีการเทียบเคียงระหว่างรัฐกับปัจเจกชน¹² ได้นำไปสู่ข้อวิจารณ์ อุปสรรคต่อการพัฒนาทฤษฎีจากแนวโน้มของการพิสูจน์ตัวตนของความเป็นบุคคลในทางระหว่างประเทศ รายการกำหนดคุณลักษณะสิทธิของบุคคลในทางระหว่างประเทศตามกฎหมายจากการเทียบเคียงกับความเป็นมนุษย์ Dickinson ได้กล่าวถึงอุปสรรคในตอนหนึ่งใจความว่า

“...ในการเติบโตของระบบกฎหมายนั้นได้รับความสนับสนุนอย่างไม่อาจคาดคะเนได้โดยหลักกฎหมายที่ถูกนำมาปรับใช้กับระบบกฎหมายนั้น โดยไม่มีข้อสงสัยใด ๆ เกี่ยวกับหลักวิชานิติศาสตร์ อันเป็นแนวคิดพื้นฐานของระบบกฎหมายทั้งปวง ไม่ว่าจะเป็นลักษณะของความเป็นบุคคลในทางระหว่างใดก็ตาม ...หากมีการยอมรับถึงความแตกต่าง (ในความเป็นบุคคล) มากขึ้นในอนาคตจะต้องไม่ได้รับอนุญาตให้บิดเบือนแนวความคิดเกี่ยวกับสังคมระหว่างประเทศ หรือขัดขวางความเข้าใจในลักษณะที่แท้จริงของบุคคลระหว่างประเทศ หรือสงวนไว้ซึ่งความไร้เหตุผลของกฎหมายระหว่างประเทศ หรือก่อตั้งระบบการจำแนกกฎหมายที่ไม่เหมาะสมกับการบังคับใช้กับบุคคลในทางระหว่างประเทศ ฉะนั้นแล้วมันจะต้องได้รับการปรับ (หลักกฎหมาย) ให้เข้ากับลักษณะเนื้อแท้ของบุคคลในทางระหว่างประเทศนั้น ๆ เสมอ ”¹³

วิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของการก่อตั้งองค์การระหว่างประเทศ นับตั้งแต่ยุคโบราณกาลของปรากฏการณ์ความแพร่หลายขององค์การระหว่างประเทศตามวัตถุประสงค์ เพื่อรักษาสันติภาพแห่งสังคมโลกอันสนับสนุนแนวความคิดอรรถประโยชน์นิยม พร้อมกับความสนใจของนักปรัชญาทางการเมือง และนักทฤษฎีกฎหมายระหว่างประเทศ ตามแนวความคิดก่อตั้งองค์การระหว่างประเทศสมัยใหม่ นับตั้งแต่ช่วงสงครามโลกครั้งที่สองจนถึงปัจจุบัน สะท้อนถึงปรากฏการณ์สถาบันระหว่างประเทศนิยม¹⁴ (institutionalism) เพื่อทำหน้าที่ปกป้องผลประโยชน์ตามวัตถุประสงค์และยุติความขัดแย้ง ความเหลื่อมล้ำของอำนาจอธิปไตยแห่งรัฐ อันส่งผลต่อสิทธิ หน้าที่ และความสามารถขององค์การระหว่างประเทศนั้น ได้ส่งผลกระทบต่อการสร้างบรรทัดฐานทางกฎหมาย โดยวิธีการเทียบเคียงเพื่อสนับสนุนความมีอิสระในทางกฎหมายภายใต้พื้นฐานของการมีส่วนร่วมในระบบกฎหมาย ในฐานะเป็นผู้ทรงสิทธิในทางระหว่างประเทศประเภทหนึ่งเช่นเดียวกับรัฐ รวมทั้งความสมดุลทางกฎหมายตามการพิจารณาปฏิสัมพันธ์ขององค์การระหว่างประเทศที่มีต่อรัฐสมาชิก รัฐที่สาม และองค์การอื่น ๆ ทั้งในเรื่องของสิทธิ พันธกรณี และความสามารถหรืออำนาจในประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำสนธิสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศ¹⁵ การอ้างเอกสิทธิ์และความ

¹² Bordin, (n 4) 1-2.

¹³ Dickinson, E.D. (1917). The Analogy Between Natural Persons and International Persons in the Law of Nations. *Yale Law Journal*, 26(7), 564-591.

¹⁴ Lagrange, E. et Sorel, J-M. (2013). Droit des Organisations Internationales. *LGDJ*.

¹⁵ Schneider, J.W. (1959). *Treaty-making Power of International Organizations*. Librairie E. Droz; Chiu, H. (1966). *The Capacity of International Organizations to Conclude Treaties, and the Special Legal Aspects of the Treaties so Concluded*. Boston and London: Martinus Nijhoff Publisher.

คุ้มกันในการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับองค์การระหว่างประเทศทั้งปวง¹⁶ และการได้มาซึ่งสถานะขององค์การระหว่างประเทศทั้งในฐานะเป็นบุคคล ซึ่งได้รับผลแห่งการกระทำความผิด หรือเป็นบุคคลซึ่งมีสิทธิเรียกร้องให้ชดเชยค่าเสียหาย (passive/applicant organization) กับในฐานะเป็นบุคคลซึ่งได้กระทำความผิดหรือเป็นบุคคลซึ่งถูกเรียกร้องให้ชดเชยค่าเสียหาย¹⁷ (active/defendant organization) บนพื้นฐานแห่งความสามารถขององค์การระหว่างประเทศในการตอบสนองต่อการกระทำผิดระหว่างประเทศ ทั้งที่เกิดขึ้นในระบบกฎหมายภายในองค์การระหว่างประเทศ ระบบกฎหมายภายในดินแดนแห่งรัฐ และในระบบกฎหมายระหว่างประเทศตามลำดับ¹⁸

ตามที่กล่าวมาทั้งหมดนี้จะเป็นสิ่งนำเสนอถึงข้อจำกัดพื้นฐานของความเหมาะสมในวิธีการสร้างและการพัฒนากฎหมายองค์การระหว่างประเทศ โดยคณะกรรมการกฎหมายระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติในตัวอย่างการสร้างระบบกฎหมายทั่วไป สำหรับกรณีความสามารถในการจัดทำสนธิสัญญาขององค์การระหว่างประเทศมาแล้ว ตามอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญาระหว่างรัฐต่าง ๆ กับองค์การระหว่างประเทศหรือระหว่างองค์การระหว่างประเทศด้วยกันเอง ค.ศ. 1986 กับการสร้างระบบกฎหมายทั่วไปสำหรับกรณีเกิดการฝ่าฝืนพันธกรณีระหว่างประเทศตามร่างข้อบทว่าด้วยความรับผิดชอบขององค์การระหว่างประเทศด้วยกันเอง ค.ศ. 2011 ด้วยวิธีการเทียบเคียงตามการวิเคราะห์เชิงทฤษฎีกฎหมายกับทฤษฎีสัทศาสตร์หรือภาษาศาสตร์สังคมเชิงปรัชญาการใช้เหตุผลโดยสังเขป

2. เนื้อหา: รากฐานแห่งการวิเคราะห์ความเหมาะสมในวิธีการสร้างและการพัฒนากฎหมายองค์การระหว่างประเทศโดยวิธีการให้เหตุผลด้วยวิธีการเทียบเคียง

อิทธิพลของวิธีการใช้เหตุผลในทางกฎหมายด้วยวิธีการเทียบเคียง ถือเป็นเทคนิคทางกฎหมายประเภทหนึ่ง ซึ่งผู้ใช้บังคับกฎหมายทั้งในขั้นตอนการพิจารณาพิพากษาคดี และขั้นตอนการประมวลและพัฒนากฎหมายระหว่างประเทศได้ใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาคำถามที่ไม่แน่นอน ซึ่งทุก ๆ ระบบกฎหมายแสดงถึงสถานการณ์แห่งปัญหาอันไม่สามารถหากฎเกณฑ์ที่สามารถใช้บังคับได้กับข้อเท็จจริงนั้น ๆ ซึ่งเรียกว่า ช่องว่างแห่งกฎหมาย¹⁹ (lacunae) หรือตามที่

¹⁶ Jenks, C.W. (1961). *International Immunities*. New York: Oceana Publications; Michaels, D.B. (1971). *International Privileges and Immunities: A Case for a Universal Statute*. New York: Martinus Nijhoff Publisher; and Kunz, J.L. (1947). Privileges and Immunities of International Organizations. *American Journal of International Law*, 41(4), 828-862.

¹⁷ Gonzales, M.P. (1988). Les organisations internationales et le droit de la responsabilité. *Revue Générale de droit international public*, 1, 63.

¹⁸ Klein, P. (1998). *La responsabilité des organisations internationales dans les ordres juridiques internes et en droit des gens*. Brussels: Bruylant.

¹⁹ สิ่งสะท้อนถึงพลวัตของความขัดแย้งในรูปแบบของปฏิสัมพันธ์แห่งสิทธิทางกฎหมายพร้อมกับความบกพร่องจากการบังคับใช้กฎหมายระหว่างประเทศซึ่งเต็มไปด้วยการลิดรอนสิทธิทางกฎหมาย อันนำไปสู่ความคงอยู่ของช่องว่างแห่งกฎหมายที่เกิดขึ้นในการปรับใช้ความตกลงระหว่างประเทศ หรือสนธิสัญญาและกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศในสถานการณ์หรือประเด็นต่าง ๆ เป็นที่แน่นอนว่าความมีอยู่ของช่องว่างภายในกฎหมายระหว่างประเทศ ไม่อาจหลีกเลี่ยงกับปัญหาเชิงทฤษฎีได้ ต่อเมื่ออิทธิพลของกฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับกับรัฐอธิปไตย มีอาจใช้บังคับได้กับผู้ทรงสิทธิในทางระหว่างประเทศอื่น ๆ ด้วยผลทางกฎหมายของกฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับที่มีลักษณะของความไม่ชัดเจน (non liquet) ซึ่งมีความจำเป็นต้องอ้างถึงช่องว่างแห่งกฎหมาย (lacunae) เพื่อเป้าหมายให้กฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับนั้น มีความครอบคลุมถึงเนื้อหาและแนวทางปฏิบัติ โปรดดู Salmon, J. (1967). Quelques observations sur les lacunes du droit

H.L.A. Hart เรียกว่า เงามัวของภาษากฎหมาย²⁰ ('penumbra' of Legal Language) ด้วยเหตุดังกล่าว วิธีการเทียบเคียงได้ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างสิ่งเฉพาะบนพื้นฐานของ "ความเกี่ยวพันกับความคล้ายคลึงกัน" (relative similarity) ในระหว่างสถานการณ์แห่งบรรทัดฐานที่มีความเกี่ยวข้องแต่เดิม กับสถานการณ์แห่งบรรทัดฐานที่มีการขยายขอบเขตความเกี่ยวข้องกับการใช้เหตุผลด้วยวิธีการเทียบเคียงในฐานะเป็นนิติวิธี ซึ่งขึ้นอยู่กับความน่าเชื่อถือของการเทียบเคียงตามแต่ละบริบทของธรรมเนียมทางกฎหมายนั้น ๆ²¹ โดยเฉพาะความแพร่หลายของกฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับมีความเกี่ยวข้องกับการเทียบเคียงระหว่างรัฐกับองค์การระหว่างประเทศ จำต้องพิจารณาทฤษฎีกฎหมายระหว่างประเทศ อันเป็นข้อสันนิษฐานในเรื่องความแตกต่างระหว่างรัฐกับองค์การระหว่างประเทศ ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการกฎหมายระหว่างประเทศภายใต้การพิจารณาเงื่อนไขสองประการ²² กล่าวคือ ประการแรก กฎหมายระหว่างประเทศยอมรับว่า องค์การระหว่างประเทศมีสถานะเป็นองคภาวะทางกฎหมายประเภทหนึ่ง ซึ่งมีสิทธิพันธกรณี และความสามารถพื้นฐานที่สามารถปรับใช้ได้เช่นเดียวกับกรณีที่เกิดขึ้นกับรัฐ และประการที่สอง ลักษณะความเป็นบุคคลในทางกฎหมายขององค์การระหว่างประเทศ ต้องเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กับความเป็นรัฐในหนทาง ซึ่งส่งเสริมการขยายขอบเขตแห่งกฎเกณฑ์จากการใช้บังคับกับองคภาวะทางกฎหมายหนึ่ง ไปสู่องคภาวะทางกฎหมายอื่น

แต่ในความเป็นจริงแล้ว หากวิเคราะห์ตามแนวคิดหลักของหลักกฎหมายระหว่างประเทศทั่วไป ย่อมสามารถกล่าวได้ว่า รัฐเป็นผู้ทรงสิทธิในทางระหว่างประเทศประเภทหนึ่ง ตามรูปแบบของความเป็นองคภาวะแห่งอธิปไตย อันสามารถแสดงถึงสิทธิ พันธกรณี และความสามารถในทางกฎหมายที่เท่าเทียมกัน แต่ในขณะเดียวกัน องค์การระหว่างประเทศกลับมีลักษณะพหุนิยม ไม่ว่าในรูปแบบวัตถุประสงค์เชิงสากลกับวัตถุประสงค์เชิงกลุ่ม หรือรูปแบบความสัมพันธ์ปกติกับความสัมพันธ์ข้ามชาติ หรือรูปแบบหน้าที่โดยทั่วไปกับหน้าที่โดยเฉพาะกิจก็ตาม²³ เป็นไปตามรูปแบบของความเป็นองคภาวะทางกฎหมาย ซึ่งถูกก่อตั้งสิทธิ พันธกรณี และความสามารถในทางกฎหมายตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศทั่วไป โดยให้ตราสารแต่งตั้งอันมีสถานะเทียบเท่ากับความตกลงระหว่างประเทศแห่งอธิปไตยขององค์การระหว่างประเทศ ทั้งนี้ ผู้เขียนอาจอธิบายถึงความหมายโดยนัยเกี่ยวกับสถานะขององค์การระหว่างประเทศตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศทั่วไป ด้วยเหตุแห่งความไม่เท่าเทียมกันของอำนาจอธิปไตย ซึ่งก่อตั้งเพื่อการใช้อำนาจที่ซับซ้อนขององค์การระหว่างประเทศ อันมีความแตกต่างจากการใช้อำนาจอธิปไตยแห่งรัฐที่ไม่ได้มุ่งเน้นการโอนอำนาจที่เหมือนกันไปยังองค์การระหว่างประเทศ ตามคำอธิบายเหตุผลทางกฎหมายของ Paul Reuter นักกฎหมายระหว่างประเทศชาวฝรั่งเศส ผู้รายงานพิเศษแห่งคณะกรรมาธิการเกี่ยวกับสนธิสัญญาขององค์การ

international public. *Revue belge de droit international*, 440; Kolb, R. (2015). A propos de 'quelques observations sur les lacunes en droit en droit international public' de Jean Salmon (1976-II). *Revue Belge de droit International*, 319.

²⁰ Hart, H.L.A. (1994). *The Concept of Law* (2nd Edition). Oxford: Clarendon Press, 124-136.

²¹ Bankowski, Z. (1991). Analogical Reasoning and Legal Institutions. In Nerhot, P.J. (ed.). *Legal Knowledge and Analogy: Fragments of Legal Epistemology, Hermeneutics and Linguistics*. Amsterdam: Kluwer Academic Publishers, 207-208, 212.

²² Bordin, F.L. (2019). *The Analogy between States and International Organizations*. Cambridge: Cambridge University Press, 49.

²³ Schermers, H.G. and Blokker, N.M. (2011). *International Institutional Law: Unity with Diversity* (5th Edition). New York: Martinus Nijhoff Publishers, 50-59.

ระหว่างประเทศในขณะนั้น เกี่ยวกับข้อพิพาทความแตกต่างระหว่างรัฐกับองค์การระหว่างประเทศ นอกเหนือจากความ เป็นบุคคลในทางกฎหมายแล้ว แต่ยังเป็นความแตกต่างในโครงสร้างหรืออำนาจที่ไม่เท่าเทียมระหว่างกัน (Fundamentally Unequal inter se) ตอนหนึ่งอย่างน่าสนใจว่า

“องค์การระหว่างรัฐบาล...ตั้งอยู่บนพื้นฐานของสนธิสัญญาระหว่างรัฐ ซึ่งแต่ละองค์การระหว่างรัฐบาลมี รูปแบบที่แตกต่างกันไปตามความประสงค์ของผู้ก่อตั้ง และรัฐสมาชิกก็เป็นหนึ่งในจุดที่สามารถแยกความแตกต่างที่ ชัดเจนที่สุดได้ระหว่างรัฐกับองค์การระหว่างประเทศ โดยที่รัฐทุกรัฐสามารถกระทำการทางกฎหมายเช่นเดียวกันได้ โดย ปราศจากข้อยกเว้นใด ๆ เนื่องจากรัฐสามารถใช้อธิปไตยได้อย่างเท่าเทียมกัน แต่ในทางกลับกันองค์การระหว่าง ประเทศไม่สามารถใช้อธิปไตยให้เท่าเทียมกันโดยพื้นฐานได้ เพราะว่าโครงสร้างและอำนาจของแต่ละองค์การถูกสร้าง ขึ้น โดยมีมุมมองที่จะตอบสนองการทำหน้าที่ที่แตกต่างจากองค์การหนึ่งไปยังอีกองค์การหนึ่ง”²⁴

คำอธิบายเหตุผลทางกฎหมายดังกล่าว ย่อมเป็นที่ชัดเจนว่า โครงสร้างหรืออำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันภายใน องค์การระหว่างประเทศ จะเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการกำหนดมุมมองพื้นฐานทางกฎหมาย เพื่อกำหนดประเภทของ องค์การระหว่างประเทศ สำหรับการบังคับใช้กฎเกณฑ์และหลักกฎหมายเป็นการทั่วไปในอนาคต

หากพิจารณาถึงลักษณะความสัมพันธ์ของแหล่งที่มาของกฎหมายระหว่างประเทศต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นความ ตกลงระหว่างประเทศหรือสนธิสัญญา จารีตประเพณีระหว่างประเทศ หลักกฎหมายระหว่างประเทศทั่วไป รวมทั้ง คำพิพากษาของศาล และคำสอนของผู้ทรงคุณวุฒิของประเทศต่าง ๆ ได้ประกาศถึงความสำคัญในการพัฒนาทฤษฎี กฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับสถานะของบุคคล หรือผู้ทรงสิทธิที่มีส่วนร่วมต่อการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศ ด้วยเหตุผลที่ว่าระบบกฎหมายระหว่างประเทศเปรียบเสมือนระบบกฎหมายอื่น ๆ ที่จะต้องมีรากฐานทาง กฎหมาย กำหนดสิทธิและหน้าที่ของบุคคลในทางกฎหมายประเภทต่าง ๆ ดังเห็นได้ชัดในปรากฏการณ์แห่งการวาง เคียงกันของรัฐอธิปไตยต่าง ๆ (juxtaposition of sovereign states) จากอิทธิพลของรัฐ ในฐานะเป็นบุคคลทาง กฎหมายขั้นต้น (primary subject) ไปยังการแพร่ขยายอิทธิพลขององค์การระหว่างประเทศในฐานะเป็นบุคคลทาง กฎหมายลำดับรอง (secondary subject) ที่เกิดจากการตื่นตัวของรัฐ ผ่านการใช้อำนาจโดยหน่วยงานผู้รับมอบอำนาจ จากรัฐโดยตรง หรือการใช้อำนาจโดยองค์กรความร่วมมือระหว่างรัฐต่าง ๆ²⁵

ด้วยเหตุนี้ คุณสมบัติของความเป็นบุคคลในทางระหว่างประเทศต้องผูกพันกับความสามารถในทางกฎหมาย พื้นฐานสามประการ ได้แก่ ความสามารถในการจัดทำสนธิสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศ ความสามารถในการ ก่อตั้งความสัมพันธ์ทางการทูต และความสามารถในการมีส่วนร่วมก่อตั้งกลไกระบบเยียวยาความเสียหาย อันเนื่องมา การกระทำความผิดระหว่างประเทศ ซึ่งความสามารถในทางกฎหมายดังกล่าวนี้ ล้วนถูกกำหนดให้สามารถใช้อำนาจ ทางกฎหมายของแต่ละบุคคลหรือถูกกำหนดจำกัดอำนาจทางกฎหมายโดยกฎเกณฑ์ระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง²⁶ อัน แสดงถึงข้อบ่งชี้ว่าความเป็นบุคคลในทางกฎหมายระหว่างประเทศเกิดขึ้นได้ด้วยข้อเท็จจริงที่แตกต่างกัน ตามประเภท แห่งองค์การทางกฎหมาย ซึ่งแต่ละองค์การจะมีสิทธิ หน้าที่ ความสามารถในการทางกฎหมายที่แตกต่างกัน อาจกล่าวได้

²⁴ YILC 1974/II, Part One 146 para. 5.

²⁵ Dominicé, C. (1997). La personnalité juridique dans le système du droit des gens. Dans Dominicé, C., Belhumeur, J. et Condorelli, L. (eds.). *L'ordre juridique international entre tradition et innovation, Recueil d'études*. Paris: Presses Universitaires de France, 57-79.

²⁶ *ibid.*

ประการหนึ่งว่า ความเป็นบุคคลในทางกฎหมายไม่ได้ถือครองสิทธิและพันธกรณีเดียวกัน นอกจากนี้ สิทธิ หน้าที่ และความสามารถลักษณะพิเศษของบุคคล หรือผู้ทรงสิทธิในทางกฎหมายระหว่างประเทศ จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้จากการกำหนดเจตจำนงของผู้ทรงสิทธิเรียกร้องทางกฎหมาย แต่จะถูกกำหนดโดยระบบกฎหมายซึ่งเป็นรากฐานของประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นเท่านั้น²⁷

ข้อสังเกตในข้อพิสูจน์จากมุมมองทางกฎหมายที่ขัดแย้งกันเกี่ยวกับรากฐานแห่งการใช้วิธีการเทียบเคียงกับลักษณะขององค์การระหว่างประเทศสามประการหลัก กล่าวคือ ประการแรก สถานะ (status) ทางกฎหมายขององค์การระหว่างประเทศ เริ่มจากการยอมรับในวิชากฎหมายระหว่างประเทศว่าองค์การระหว่างประเทศของภาวะทางกฎหมายโดยทั่วไป ซึ่งประกอบไปด้วยสิทธิ พันธกรณี และความสามารถในทางกฎหมายอันบังคับใช้ได้เป็นการทั่วไป ซึ่งมีความแตกต่างกันไปตามประเภทความสัมพันธ์ อาทิเช่น แนวคิดที่ว่าด้วยการทำสัญญา (contractual conception), แนวคิดที่ว่าด้วยการปฏิบัติตามหน้าที่ (functional conception), กับแนวคิดที่ว่าด้วยการก่อตั้งสิทธิทางละเมิด (non-contractual conception) ตามลำดับ²⁸

²⁷ *ibid.*

²⁸ เหตุผลประกอบหลักกฎหมายระหว่างประเทศทั่วไปเกี่ยวกับข้อพิสูจน์ความแตกต่างทางสถานะระหว่างรัฐกับองค์การระหว่างประเทศ เป็นไปตามรูปแบบนิสสัมพันธต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1) ข้อสังเกตความแตกต่างของแนวคิดทางกฎหมายเบื้องหลังความสัมพันธ์ทางสัญญา ไม่ว่าจะในกรณีที่ใช้อยู่กับรัฐหรือในกรณีที่ใช้อยู่กับองค์การระหว่างประเทศ ล้วนตั้งอยู่บนรากฐานของหลักความยินยอม (consensuality) ภายใต้ความเท่าเทียมกันของภาคีแห่งสัญญาฝ่ายต่าง ๆ (ไม่ว่าจะเป็นการกระทำโดยหน่วยงาน หรือรัฐสมาชิกใดก็ตาม) อันเป็นหัวใจของสนธิสัญญา ซึ่งต้องอาศัยองค์ประกอบของความเสมอภาคในสิทธิที่จะใช้ความสามารถในการทำสนธิสัญญา (equivalence) ถึงแม้ว่าสิ่งที่เชื่อต่อแนวโน้มของความคล้ายคลึงกัน (similarity) ระหว่าง VCLT 1969 กับ VCLTIO 1986 จะปรากฏผลแห่งการใช้บังคับกับความสัมพันธ์ที่มีลักษณะของความเป็นลำดับชั้นภายในองค์การระหว่างประเทศ (Layeredness of International Organizations) โปรดดู Brölmann, C. (1998). The 1986 Vienna Convention on the Law of Treaties: The History of Draft Article 36bis. In Klabbers, J. and René Lefeber, R. (eds.). *Essays on the Law of Treaties: A Collection of Essays in Honour of Bert Vierdag*. New York: Martinus Nijhoff Publishers.

2) ข้อสังเกตความแตกต่างของแนวความคิดทางกฎหมายเบื้องหลังความสัมพันธ์ทางหน้าที่ เริ่มต้นจากข้อบ่งชี้ถึงคุณลักษณะความแตกต่างระหว่างรัฐกับองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งสัมพันธ์กับแหล่งที่มาแห่งกฎเกณฑ์กำหนดความรับผิดชอบระหว่างประเทศ โดยขณะที่รัฐในฐานะเป็นองคภาวะทางการเมืองเกี่ยวเนื่องกับผลประโยชน์เฉพาะส่วนของรัฐโดยตรง (self-interest) อันเป็นการได้มาซึ่งสิทธิและความรับผิดชอบบนพื้นฐานของหลักกฎหมายระหว่างประเทศทั่วไป แต่ในขณะเดียวกันองค์การระหว่างประเทศในฐานะเป็นองคภาวะทางการเมืองเกี่ยวเนื่องกับผลประโยชน์แห่งรัฐสมาชิกทั้งปวง (operate of benefit of all their member states) อันเป็นการได้มาซึ่งสิทธิและความรับผิดชอบบนพื้นฐานของเงื่อนไขอันเป็นที่ยอมรับภายในตราสารแต่งตั้ง สามารถชี้ชัดได้ว่ากระบวนการได้มาซึ่งเอกสิทธิ์และความคุ้มกันต่อการทำหน้าที่ของรัฐ ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศสนับสนุนหลักอำนาจอธิปไตยเท่าเทียมกัน (sovereign equality) ส่งเสริมการอ้างความคุ้มกันจากเขตอำนาจแห่งรัฐต่าง ๆ ซึ่งสวนทางกับกระบวนการได้มาซึ่งเอกสิทธิ์และความคุ้มกันต่อการทำหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งหลักการปฏิบัติหน้าที่โดยจำเป็น (functional necessity) ตามที่รับรองภายในสนธิสัญญาและแหล่งที่มาแห่งพันธกรณี ซึ่งก่อตั้งสิทธิในการอ้างความคุ้มกันของอื่น ๆ เช่นเดียวกับรัฐ โปรดดู Bekker, P.H.F. (1994). *The Legal Position of Intergovernmental Organizations: A Functional Necessity Analysis of their Legal Status and Immunities*. New York: Martinus Nijhoff Publisher, 154.

ประการที่สอง ความหมาย (definition) ขององค์การระหว่างประเทศ เริ่มจากการพิจารณาถึงความพยายามของคณะกรรมการกฎหมายระหว่างประเทศ ในการอธิบายถึงความเข้าใจในลักษณะขององค์การระหว่างประเทศ จากคำว่า “องค์การระหว่างประเทศระดับรัฐบาล” (intergovernmental organization) กับ “หน่วยงานของรัฐ” (governmental functions)²⁹ และประการที่สาม ความแตกต่างขององค์ประกอบของความเป็นรัฐ (statehood) กับ

3) ข้อสังเกตความแตกต่างของแนวคิดทางกฎหมายเบื้องหลังความสัมพันธ์ทางละเมิด หากคำนึงถึงบทบาทขององค์การระหว่างประเทศในฐานะเป็นองคภาวะทางกฎหมาย ซึ่งมีความเป็นอิสระในทางกฎหมาย (legal autonomy) ต่อการดำรงอยู่ของธรรมาภิบาลโลก จะเห็นได้ว่า ข้อสังเกตแห่งสภาพความเป็นจริงที่มีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง จากการวิเคราะห์ประเภทบุคคลระหว่างรัฐ (ไม่ว่าจะในฐานะผู้ก่อตั้ง (creator) หรือเป็นสมาชิก (member) ขององค์การระหว่างประเทศ) กับรัฐสมาชิก (ไม่ว่าจะทำหน้าที่สร้างกฎเกณฑ์ (law-making), ตกลงในการกระทำทางกฎหมาย (realization of legal acts) ทั้งเป็นผู้ใช้หรือเรียกร้องการกระทำความผิด หรือเป็นผู้ได้รับอำนาจทางกฎหมายให้กระทำความผิด มีส่วนร่วมในกระบวนการระงับข้อพิพาท (parties/ mediators on the settlement of dispute) หรือมีส่วนต่อการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ (law enforcers) อย่างใดอย่างหนึ่ง) ตามหลักการแบ่งสภาพบุคคลขององค์การระหว่างประเทศ (separate personality of international organization) และผลทางกฎหมายตามหลักการแบ่งแยกอำนาจไปยังสถาบันเหนือรัฐและตัวแทนแห่งสถาบันระหว่างประเทศ (delegations of authority to supranational institutions and agencies) ซึ่งก่อให้เกิดความยุ่งยากในการกำหนดสถานะ และเจตจำนงของรัฐสมาชิกแห่งองค์การระหว่างประเทศ เพื่อกำหนดความรับผิดชอบระหว่างประเทศนั้น สามารถก่อให้เกิดประเด็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกิดขึ้นจากความซับซ้อนภายในองค์การระหว่างประเทศ ล้วนเกิดจากความคลุมเครือแห่งบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจำแนกความแตกต่างระหว่างองค์การระหว่างประเทศกับรัฐสมาชิกล้วนๆ จะนำไปสู่การเกิดขึ้นของอุปสรรคในการบังคับใช้ ARSIWA 2001 กับ DARIO 2011 จากการที่สถานะของรัฐสมาชิกถูกรวมเข้ากับสถานะขององค์การระหว่างประเทศ อันส่งผลให้เกิดผู้กระทำความผิดระหว่างประเทศได้ทั้งสองสถานะ โปรดดู Wessel, R.A. and Dekker, I.F. (2015). Identities of States in International Organizations. *International Organizations Law Review*, 12(2), 293-318.

²⁹ ประเด็นปัญหา ซึ่งเป็นที่ถกเถียงกันอย่างมากระหว่างคำจำกัดความของคำว่า “องค์การระหว่างประเทศ” นับตั้งแต่ความเข้าใจพื้นฐานของคณะผู้รายงานพิเศษ มีจุดเริ่มต้นจากการที่คณะกรรมการกฎหมายระหว่างประเทศประยุกต์ใช้หลักการมีสภาพบุคคลทางกฎหมายเชิงวัตถุวิสัย (objective legal personality) ย่อมส่งผลต่อการให้เหตุผลทางกฎหมายประกอบแนวทางปฏิบัติและหลักกฎหมายที่ควรจะเป็นสำหรับการอธิบายถึงการมีสภาพบุคคลทางกฎหมายขององค์การระหว่างประเทศเป็นไปตามแนวคิดเชิงวัตถุวิสัย พร้อมกับมีลักษณะตรงกันข้ามกับการมีสภาพบุคคลทางกฎหมายของรัฐที่สาม ซึ่งมีได้เป็นสมาชิกขององค์การระหว่างประเทศ

1) กรณีกฎหมายที่ใช้บังคับในความสัมพันธ์ทางสัญญา จะมีการปรับใช้ต่อเนื่องเป็นองคภาวะทางกฎหมายรูปแบบสมาคมแห่งรัฐที่มีรากฐานอำนาจตามตราสารแต่งตั้งหรือความตกลงระหว่างประเทศ ซึ่งองค์การระหว่างประเทศเป็นภาคี และต้องมีสถานะแตกต่างจากความเป็นรัฐสมาชิก โดยมีความมุ่งหมายที่จะไม่ใช้บังคับกับองค์การระหว่างประเทศที่ไม่ใช่ระดับรัฐ ซึ่งแสดงถึงความเหมาะสมต่อความมุ่งหมายในแต่ละบทบัญญัติกฎหมายนั้น ๆ อย่างชัดเจน

2) กรณีกฎหมายที่ใช้บังคับในความสัมพันธ์ทางหน้าที่ จะมีการปรับใช้กับองค์การระหว่างประเทศในลักษณะของการควบคุมการใช้อำนาจอธิปไตยแห่งรัฐหรือสงวนซึ่งผลประโยชน์พื้นฐานแห่งรัฐ บนพื้นฐานแห่งเหตุผลทางกฎหมายที่เหมาะสมเพื่อก่อตั้งสิทธิหน้าที่ พันธกรณีขององค์การระหว่างประเทศให้เอื้อต่อผลประโยชน์หรือการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว จำต้องมีการอ้างอิงแนวทางปฏิบัติของรัฐ เพื่อสร้างเงื่อนไขที่ควรจะเป็นภายในตราสารแต่งตั้งองค์การระหว่างประเทศ

3) กรณีกฎหมายที่ใช้บังคับในความสัมพันธ์ทางละเมิด ยังคงอ้างคำจำกัดความตามกฎหมายที่ใช้บังคับในความสัมพันธ์ทางสัญญาเช่นเดิม และคำจำกัดความได้รับการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องต่อทฤษฎีความรับผิดชอบระหว่างประเทศกับวัตถุประสงค์แห่งร่างข้อบทที่เกี่ยวข้อง โดยการเพิ่มเติมรูปแบบความสัมพันธ์ของรัฐต่อความเป็นสมาชิกภาพ พร้อมกับข้อกำหนดการใช้สิทธิก่อตั้งความสามารถทางกฎหมายเสมือนลักษณะของผู้มีส่วนร่วมภายในองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งทำหน้าที่คล้ายคลึงกับหน่วยงานภายในแห่งรัฐ ถึงแม้ว่าจะเกิดประเด็นปัญหาอันเกี่ยวเนื่องกับประเภทกฎหมายกำหนดพันธกรณีขั้นต้น (primary obligation) และประเภทกฎหมายกำหนด

ลักษณะความเป็นบุคคลขององค์การระหว่างประเทศ (character of international organizations) อันเป็นปัจจัยพิจารณาความสมเหตุสมผลจากการใช้เหตุผลในทางกฎหมาย ด้วยวิธีการเทียบเคียงระหว่างรัฐกับองค์การระหว่างประเทศในทางทฤษฎีกฎหมายกับแนวทางปฏิบัติระหว่างประเทศ³⁰ ล้วนมาจากข้อสังเกตตามสภาพความเป็นจริงในโครงสร้างที่แตกต่างระหว่างรัฐกับองค์การระหว่างประเทศ กล่าวคือ องค์การระหว่างประเทศไม่มีดินแดนหรือประชากรของตนเอง แต่มีองค์กรทางการเมืองโดยตัวแทนจากรัฐสมาชิก ประกอบไปด้วยเลขาธิการกับข้าราชการพลเรือนระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นไปได้ยากที่จะมีความคล้ายคลึงกันกับรัฐสภาแห่งชาติ³¹ อันแสดงให้เห็นว่าการเทียบเคียงระหว่างรัฐกับองค์การระหว่างประเทศ โดยการยกร่างของคณะกรรมการการกฎหมายระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาตินั้น เป็นเป้าหมายในการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมากของนักวิชาการกฎหมายระหว่างประเทศ สมาชิกแห่งคณะกรรมการการกฎหมายระหว่างประเทศ ตลอดจนรัฐและองค์การระหว่างประเทศที่มีส่วนได้เสียกับกฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับกับความสัมพันธ์ทางกฎหมายประเด็นต่าง ๆ³² ทั้งที่วิธีการเทียบเคียงระหว่างรัฐกับองค์การระหว่างประเทศเป็น

พันธกรณีลำดับรอง (secondary obligation) ก็ตาม ย่อมก่อให้เกิดความคลุมเครือในการรับรองสถานะทางกฎหมายของรัฐ ซึ่งมีได้เป็นสมาชิกแห่งองค์การระหว่างประเทศในที่สุด

³⁰ เมื่อได้วิเคราะห์ได้อนุมานถึงลักษณะความเป็นบุคคลขององค์การระหว่างประเทศ (character of international organizations) อันมีคุณสมบัติของความเป็นอิสระในทางกฎหมายพร้อมกับ “ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ในระดับระหว่างประเทศ (capacity to operate upon an international plane)” จะเห็นได้ว่าหากมีการเปรียบเทียบกับเกณฑ์กำหนดความเป็นรัฐประกอบกัน ย่อมแสดงให้เห็นถึงความเป็นไปได้ของระบบการพึ่งพาซึ่งกันและกันภายใต้จุดเชื่อมต่อที่มีความคล้ายคลึงเกี่ยวเนื่องกัน (relevantly similar characteristic) จากเขตอำนาจทางกฎหมายขององคภาวะอื่น ๆ อันเป็นต้นเหตุแห่งประเด็นปัญหาการนำระเบียบวิธีการสร้างกฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับกับองค์การระหว่างประเทศด้วยวิธีการเทียบเคียง โดยเฉพาะในประเด็นของความสอดคล้องกับกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศและแนวทางปฏิบัติระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องในเรื่องของความสามารถในการจัดทำสนธิสัญญาตามหลักความยินยอมอย่างเท่าเทียมกันแห่งภาคี หรือในเรื่องของการจำแนกสิทธิและพันธกรณีระหว่างประเทศชั้นต้น ซึ่งใช้บังคับกับองค์การระหว่างประเทศ โปรดดู Seyersted, F. (2008). *Common Law of International Organizations*. New York: Martinus Nijhoff Publishers, 396-400.

³¹ YILC 2011/II 47, para. 7.

³² ข้อสังเกตเกี่ยวกับการก่อตั้งความไม่เหมาะสมของวิธีการเทียบเคียงและการประมวลกฎหมายระหว่างประเทศจากปัญหาการอธิบายแนวคิดทางกฎหมายเชิงวิทยาศาสตร์ เพื่อสร้างประสิทธิภาพในการสืบหาคำตอบของประเด็นปัญหา “โดยพื้นฐานจะถูกพิจารณาถึงความเป็นไปได้ของความหมายที่แท้จริงของแนวคิดทางกฎหมายตามเนื้อความ ซึ่งใช้ในการเปรียบเทียบจากข้อเท็จจริงแห่งสถานการณ์หรือความสัมพันธ์ที่ก่อตั้งขึ้นตามประเภทแห่งผู้ทรงสิทธิในทางกฎหมาย แต่อย่างไรก็ดีเนื้อความซึ่งใช้ในการเปรียบเทียบกับดังกล่าว มักจะเป็นประเด็นปัญหาต่อการสร้างบริบทในทางกฎหมาย (contextuality of law) อันถูกแสดงในรูปของปัญหาเชิงทฤษฎีภาษาศาสตร์กฎหมาย... ไม่ว่าจะเกิดจากกระบวนการสร้างเอกภาพภายในรูปแบบการตีความกฎหมาย ซึ่งก่อความสัมพันธ์ให้มีลักษณะเหมือนกัน (unification of Homogeneous normative interpretation) หรือเกิดจากกระบวนการจำแนกหลักกฎหมายทั่วไปจากการตีความกฎหมาย ซึ่งก่อความสัมพันธ์ในลักษณะที่แตกต่างกัน (extraction of general principles from heterogeneous normative interpretation) ย่อมส่งผลต่อการอธิบายเชิงบรรทัดฐานในอดีตที่จะต้องสอดคล้องกันกับแนวทางปฏิบัติในปัจจุบัน และวิธีการสร้างบริบทในทางกฎหมายครอบคลุมความสัมพันธ์หรือสถานการณ์ ซึ่งดำรงอยู่ในระดับสากลอย่างเป็นรูปธรรมจากการประเมินผลกระทบแห่งบริบทโดยรวมกับการเชื่อมโยงจารีตประเพณีทางกฎหมายในแต่ละระบบกฎหมายโดยเฉพาะอย่างไม้อาจหลีกเลี่ยงได้” [Raftopoulos, E. (1990). *The Inadequacy of the Contractual Analogy in the Law of Treaties*. Athens: Publications of the Hellenic Institute of International and Foreign Law, 38-39] เป็นจุดเริ่มต้นของข้อสมมุติฐานแห่งความอ่อนแอในทางปฏิบัติระหว่างประเทศจากความแพร่หลายของวิธีการเทียบเคียงความแตกต่างระหว่างรัฐกับองค์การระหว่างประเทศ ที่มีแนวโน้มขัดกับ

เครื่องมือทางกฎหมายที่สร้างความน่าเชื่อถือสนับสนุนหลักความเป็นอิสระในทางกฎหมายขององค์การระหว่างประเทศให้สามารถดำเนินกิจการในระดับระหว่างประเทศได้ อีกทั้งถ้อยคำหรือประโยคในกฎหมายฉบับต่าง ๆ ได้มีการยอมรับโครงสร้างการอนุมานเหตุผลสำหรับการกล่าวอ้างเหตุผลทางกฎหมาย ด้วยวิธีการอนุมานแบบการเทียบเคียงให้เป็นเครื่องมือขยายขอบเขตของกฎหมายว่าด้วยสนธิสัญญา กฎหมายว่าด้วยเอกสิทธิ์และความคุ้มกัน และกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบของรัฐที่จะครอบคลุมถึงการบังคับใช้กับองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งผู้เขียนเห็นสอดคล้องกับสิ่งที่ Bodin ได้วิเคราะห์ถึงข้อโต้แย้งต่อการเทียบเคียงระหว่างรัฐกับองค์การระหว่างประเทศตามลักษณะหลักคิดเชิงสถานะ (หัวข้อ 2.1) และหลักคิดเชิงโครงสร้าง (หัวข้อ 2.2) ตามลำดับ

2.1 หลักคิดแห่งเหตุผลที่ว่าองค์การระหว่างประเทศเป็นบุคคลในทางกฎหมายที่มีลักษณะพิเศษหรือแตกต่างจากองค์การอื่น ๆ (Special Subjects)

ข้อโต้แย้งในการเทียบเคียงระหว่างรัฐกับองค์การระหว่างประเทศตามหลักคิดเชิงสถานะ มีจุดเริ่มต้นจากพัฒนาการทางความคิดในกฎหมายสถาบันระหว่างประเทศเกี่ยวกับการกำหนดอำนาจในทางกฎหมายโดยทั่วไป (idea of attributed power) และอำนาจในทางกฎหมายโดยนัย (Doctrine of Implied Powers) ตามการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์หลักของการใช้อำนาจอธิปไตยแห่งรัฐไปสู่การตอบสนองผลประโยชน์ หรือความร่วมมือในองค์การระหว่างประเทศ³³ เป็นภาพสะท้อนถึงการขยายขอบเขตอำนาจทางกฎหมายขององค์การระหว่างประเทศโดยพื้นฐาน แต่ทว่าการรับรู้ถึงระดับการใช้อำนาจในทางกฎหมายที่แตกต่างกันของรัฐสมาชิก หรือผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศขององค์การระหว่างประเทศต่าง ๆ เกี่ยวกับประเด็นเรื่องขอบเขตอำนาจตามข้อกำหนดความสามารถองค์การระหว่างประเทศ กลับเป็นหนทางอันแสดงถึงคุณลักษณะที่ถูกจำกัดการใช้อำนาจขององค์การระหว่างประเทศทางหนึ่ง ในขณะเดียวกัน เป็นปัจจัยกำหนดความเป็นอิสระในทางกฎหมาย พร้อมกับปัจจัยสนับสนุนหลักความมีประสิทธิภาพตามหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศอีกทางหนึ่ง³⁴ ตัวอย่างเช่น การปรับใช้หลักความเฉพาะเจาะจง (Principle of Specialty) ตามความเห็นเชิงแนะนำของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศในคดี *Reparation for Injuries*³⁵ ค.ศ. 1949 และคดี *Nuclear Weapons*³⁶ ค.ศ. 1996 ในฐานะเป็นหลักกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยรากฐานการใช้อำนาจทางกฎหมายแบบทวิลักษณ์ (dual character of legal powers) ที่มีวิธีการปรับใช้ที่แตกต่างจากหลักการได้มาซึ่งอำนาจ

แนวทางปฏิบัติที่เกิดขึ้นตรง (lack of actual practice) และเป็นต้นเหตุแห่งการลดทอนอำนาจบังคับทางกฎหมาย (authority of law) อันมีส่วนทำลายศักยภาพของกฎหมายองค์การระหว่างประเทศได้ในทางปฏิบัติที่ควรจะเป็นอย่างแน่แท้

³³ Klabbers, J. (2015). *An Introduction to International Institutional Law* (3rd edition). Cambridge: Cambridge University Press, 63-69; Sarooshi, D. (2003). Conferrals by States of Powers on International Organizations: The Case of Agency. *British Yearbook of International Law*, 74(1), 291-332; Crawford, J. (2006). *The Creation of States in International Law* (2nd edition). Oxford: Oxford University Press, 188-189.

³⁴ Engström, V. (2012). *Constructing the Powers of International Institutions*. Leiden: Brill Nijhoff, 84.

³⁵ *Reparation for Injuries Suffered in the Service of the United Nations* (Advisory Opinion), ICJ Report 1949, 174, para 179.

³⁶ *Legality of the Use of Nuclear Weapons in Armed Conflict* (Advisory Opinion), ICJ Report 1996, 66, para 25.

โดยนัยโดยสิ้นเชิง³⁷ กล่าวคือ ด้านหนึ่งของการได้มาซึ่งอำนาจทางกฎหมายเพื่อสงวนไว้ ซึ่งลักษณะของผู้แสดงบทบาทที่มีความเป็นอิสระในทางกฎหมาย อันมุ่งประสงค์ต่อการอำนวยความสะดวกในการใช้อำนาจในทางกฎหมายขององค์การระหว่างประเทศสนับสนุนการดำเนินนโยบายที่มีผลกระทบต่อรัฐสมาชิกหรือผู้มีส่วนร่วมประเภทต่าง ๆ อีกด้านหนึ่งเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องพันกับเจตจำนงของรัฐสมาชิกในฐานะเป็นแหล่งที่มาแห่งการส่งเสริมความเป็นอิสระในทางกฎหมายขององค์การระหว่างประเทศให้เกิดผลเป็นการขยายขอบเขตแห่งอำนาจขององค์การระหว่างประเทศพร้อมกับการตอบสนองต่อความต้องการของเหล่าสมาชิกทั้งปวง โดยที่การก่อตั้งอำนาจดังกล่าวขึ้น จะเกิดด้วยผลแห่งการสร้างสมดุลระหว่างการพึ่งพาซึ่งกันและกันกับการกระทำด้วยความเป็นอิสระระหว่างกัน

เหตุผลประกอบคำอธิบายทางทฤษฎีกฎหมายดังกล่าว ย่อมสามารถแสดงถึงความเป็นจริงประการหนึ่ง ว่าสิทธิพันธกรณี และอำนาจหรือความสามารถในทางกฎหมายขององค์การระหว่างประเทศ หากได้มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนในตราสารแต่งตั้งแล้ว ย่อมไม่ก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการรับรู้การได้มาซึ่งอำนาจในทางกฎหมาย แต่ในทางกลับกันหากข้อกำหนดในตราสารแต่งตั้งมิได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนย่อมก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้ ดังเช่นตัวอย่างกรณีกรอบการร่างบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยสนธิสัญญากฎหมายว่าด้วยเอกสิทธิ์และความคุ้มกัน และกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบภายใต้การดำเนินการโดยคณะกรรมการกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องเหล่านี้ไม่เพียงต้องพิจารณาจากมุมมองตามหลักคิดแห่งเหตุผลที่ว่าองค์การระหว่างประเทศมีสภาพความเป็นบุคคลลักษณะพิเศษที่จะต้องถูกนำมาใช้ให้แตกต่างจากสภาพความเป็นบุคคลลักษณะทั่วไปอื่น ๆ แต่จะต้องคำนึงถึงสภาพความเป็นจริงขององค์การระหว่างประเทศมีความแตกต่างจากรัฐกับความหลากหลายของวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน ทั้งนี้ ตามเหตุผลประกอบคำอธิบายทั่วไปของร่างข้อบทว่าด้วยความรับผิดชอบขององค์การระหว่างประเทศในความตอนหนึ่งว่า

“ในทางกลับกันของรัฐ องค์การระหว่างประเทศไม่อาจครอบครองอำนาจหรือความสามารถโดยทั่วไปได้ และพวกเขาสามารถก่อตั้งอำนาจเพื่อสนับสนุนการก่อตั้งหน้าที่เป็นการเฉพาะได้ด้วยหลักความเฉพาะเจาะจง ฉะนั้นแล้ว ความแตกต่างอย่างมีนัยยะสำคัญขององค์การระหว่างประเทศจะเกี่ยวข้องกับอำนาจและหน้าที่ ประเภทของความเป็นสมาชิกสภาพ ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์การระหว่างประเทศกับรัฐสมาชิกขององค์การนั้น ๆ รูปแบบกระบวนการตัดสินใจเชิงนโยบาย โครงสร้างภายในองค์กรและปัจจัยสนับสนุนต่าง ๆ รวมทั้งกฎเกณฑ์ขั้นต้น ซึ่งมีผลผูกพันกับพวกเขาตามข้อกำหนดแห่งพันธกรณีในสนธิสัญญาด้วย สืบเนื่องด้วยความหลากหลายกับความเกี่ยวข้องกับองค์การระหว่างประเทศต่าง ๆ อันส่งผลให้ร่างข้อบทที่เหมาะสมจะต้องได้รับการประเมินสู่ผลของคุณลักษณะพิเศษขององค์กร (*give weight to the specific character of the organization*)...”³⁸

ดังนั้น จึงส่งผลให้เกิดประเด็นปัญหาข้อกฎหมายต่อการปรับใช้หลักความเฉพาะเจาะจง ในกรณีที่เกิดขึ้นจากผลแห่งการประมวลและพัฒนากฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับกับองค์การระหว่างประเทศในความสัมพันธ์ทางสัญญาและความสัมพันธ์ทางละเมิดตามลำดับทั้งสี่ 4 ประการ ได้แก่ (1) ปัญหาที่เกิดจากความไม่เท่าเทียมกันระหว่างองค์การ

³⁷ Burci, G.L. and Quirin, J. (1996). Legality of the Use by a State of Nuclear Weapons in Armed Conflict International Court of Justice, Advisory Opinion of 8 July 1996, (1996) ICJ Rep 66. In Ryngaert, C., Dekker, I.F., Wessel, R.A. and Wouters, J. (eds.). *Judicial Decisions on the Law of International Organizations*. Oxford: Oxford University Press, 108-109.

³⁸ YILC 2011/II 47.

ระหว่างประเทศต่าง ๆ ด้วยตนเอง (2) ปัญหาที่เกิดจากการเปรียบเทียบความแตกต่างทางโครงสร้างกับรัฐ (3) ปัญหาที่เกิดจากการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระบบกฎหมายที่ใช้บังคับไปยังบุคคลในทางระหว่างประเทศลำดับรองกับระบบกฎหมายที่ใช้บังคับไปยังบุคคลในทางระหว่างประเทศชั้นต้น และ (4) ปัญหาที่เกิดจากการปรับใช้หลักกฎหมายระหว่างประเทศทั่วไปในทางปฏิบัติตามข้อเท็จจริง ซึ่งองค์การระหว่างประเทศยอมรับอำนาจมีความสามารถที่ถูกจำกัดโดยรัฐสมาชิกต่าง ๆ ผ่านตราสารแต่งตั้ง³⁹

2.2 หลักคิดแห่งเหตุผลที่ว่าองค์การระหว่างประเทศเป็นบุคคลในทางกฎหมายที่มีลำดับชั้นภายในองค์การ (Layered Subjects)

สำหรับข้อโต้แย้งในการเทียบเคียงระหว่างรัฐกับองค์การระหว่างประเทศ ตามหลักคิดเชิงโครงสร้างเริ่มต้นจากการพิจารณาถึงข้อสังเกตเบื้องต้นเกี่ยวกับคุณลักษณะทางกฎหมายของรัฐ ซึ่งถูกกำหนดให้ประกอบด้วยประชากรที่มีถิ่นฐานแน่นอน ดินแดนแห่งรัฐภายใต้อำนาจอธิปไตยที่ชัดเจน หน่วยงานซึ่งใช้อำนาจภายในรัฐ กับความสามารถในการดำเนินความสัมพันธ์กับรัฐอื่น ๆ หรือที่เรียกว่าอำนาจอธิปไตย และแนวความคิดทางกฎหมายของความเป็นรัฐ ภายใต้การกำหนดความมีอยู่ขององค์การระหว่างประเทศและแนวคิดทางกฎหมายของความเป็นองค์การระหว่างประเทศ (organizationhood) ที่มีความแตกต่างกับรัฐอย่างสิ้นเชิง ด้วยเหตุที่ว่าหลักกฎหมายระหว่างประเทศทั่วไปได้กำหนดให้องค์ประกอบพื้นฐานบางส่วนของคำจำกัดความ “ในฐานะเป็นสมาคมแห่งรัฐ ซึ่งถูกก่อตั้งโดยพื้นฐานอำนาจตามสนธิสัญญาที่เชื่อมโยงเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน และเป็นองค์การซึ่งประกอบด้วยองค์กรเฉพาะผู้ซึ่งสนับสนุนการทำหน้าที่เกี่ยวข้องกันกับองค์การระหว่างประเทศ”⁴¹

เราอาจสามารถอธิบายถึงรูปแบบความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างรัฐกับองค์การระหว่างประเทศได้ว่า ความมีอยู่ของอิทธิพลต่อการกำหนดคุณลักษณะขององค์การระหว่างประเทศ ขึ้นอยู่กับรูปแบบขององค์การภายในองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งหากพิจารณาด้วยมุมมองทางกฎหมายจะเห็นได้ว่าองค์กร (organs) ย่อมถูกจำแนกประเภทตามปัจจัยแห่งรูปแบบโครงสร้างขององค์กร ฐานอำนาจทางกฎหมาย ขอบเขตแห่งการดำเนินงาน กระบวนการก่อตั้ง และระบบการนับคะแนนเสียง โดยที่ปัจจัยเหล่านั้นล้วนถูกพัฒนาจากแนวทางปฏิบัติของรัฐให้มีความแตกต่างจากองค์กรผู้ใช้อำนาจหลัก (principal organ of the organization) ซึ่งจะต้องกำหนดอำนาจหรือความสามารถในทางกฎหมายโดยชัดแจ้ง หรือโดยปริยายตามตราสารแต่งตั้ง หรือกระบวนการตัดสินใจทางการเมืองต่าง ๆ ด้วยการกระทำโดยรัฐเพื่อกำหนดสิทธิ หน้าที่ และความสามารถที่เกี่ยวข้องกับความเป็นสมาชิกขององค์การระหว่างประเทศ รวมทั้งองค์กรหรือเจ้าหน้าที่ภายในองค์การระหว่างประเทศ ตามหลักกฎหมายว่าด้วยการแบ่งแยกอำนาจทางกฎหมาย⁴²

³⁹ Bordin, (n 22) 111-162.

⁴⁰ Crawford, J. (2009). State. In Wolfrum, R. (ed.). *Max Planck Encyclopedia of Public International Law Volume 6*. Oxford: Oxford University Press, 477.

⁴¹ Bindschedler, (n 6) 120.

⁴² Virally, M. (1994). *La notion de fonction dans la théorie de l'organisation internationale* dans *Mélanges offerts à Charles Rousseau: La Communauté internationale*. A. Pedone, 277-300; Klabbers, J. (2008). The Paradox of International Institutional Law. *International Organizations Law Review*, 5, 151-173; Blokker, N.M. (2008). Comparing

(separation of powers) เมื่อสัมพันธ์กับสภาพบุคคลขององค์การระหว่างประเทศไม่ว่าจะเกิดขึ้นจากตราสารแต่งตั้งโดยชัดแจ้ง หรือเกิดขึ้นจากวัตถุประสงค์เป้าหมาย และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินงานโดยองค์การภายในองค์การระหว่างประเทศโดยปริยายก็ตาม⁴³ ย่อมมีความแตกต่างจากหลักการได้มาซึ่งสภาพความเป็นบุคคลทางกฎหมายของรัฐ อันถูกกำหนดให้มีคุณลักษณะของสภาพบุคคล ซึ่งใช้อำนาจในทางกฎหมายโดยไม่จำกัด (unlimited legal personality)⁴⁴

ข้อสังเกตทางกฎหมายเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงของความสัมพันธ์ระดับภายในองค์การระหว่างประเทศ นอกจากการพิจารณาถึงความแตกต่างในส่วนของคุณลักษณะการได้มาซึ่งสภาพบุคคลทางกฎหมายขององค์การระหว่างประเทศกับรัฐแล้ว หากได้ตระหนักถึงอัตลักษณ์ของระบบความร่วมมือระหว่างประเทศ รูปแบบสมาคมแห่งรัฐ ซึ่งตั้งอยู่บนโครงสร้างของความสัมพันธ์ระหว่างองค์การระหว่างประเทศกับรัฐสมาชิกต่าง ๆ จะเห็นได้ว่ารูปแบบการประสานความร่วมมือระหว่างกัน (ไม่ว่าจะในรูปแบบของการเป็นส่วนหนึ่งในองค์กร ซึ่งใช้อำนาจทางกฎหมายโดยเฉพาะ (plenary organ) หรือในรูปแบบของการเป็นส่วนหนึ่งในองค์กรซึ่งใช้อำนาจทางกฎหมายโดยทั่วไป (non-plenary organ) และหลักความเท่าเทียมกันของรัฐ อันส่งผลทางกฎหมายต่อการใช้อำนาจอธิปไตย เพื่อแสดงถึงบูรณภาพแห่งดินแดนกับความเป็นอธิปไตยทางการเมือง (ไม่ว่าจะในองค์ประกอบกำหนดความเท่าเทียมกันก่อนบังคับใช้กฎหมาย กับองค์ประกอบกำหนดความเท่าเทียมกันในการใช้สิทธิ หน้าที่ และความสามารถในทางกฎหมาย) นั้น ล้วนเป็นปัจจัยซึ่งจะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมของการบังคับใช้หรือใช้บังคับกับกฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับเฉพาะกับหน่วยงานภายในองค์การระหว่างประเทศระดับต่าง ๆ ที่มีความเหลื่อมล้ำกับกฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับโดยทั่วไปในความสัมพันธ์ทางสัญญา หรือความสัมพันธ์ทางหน้าที่ หรือความสัมพันธ์ทางละเมิด⁴⁵

แนวโน้มที่เพิ่มขึ้นของนิติวิธีการใช้เหตุผลด้วยการเทียบเคียงจากแนวทางปฏิบัติขององค์การระหว่างประเทศ ซึ่งถูกกระทำให้มีความคล้ายคลึงกับรัฐในฐานะเป็นผู้ทรงสิทธิในทางระหว่างประเทศ อันไม่สามารถแบ่งแยกการกระทำที่เป็นเอกเทศได้ (unitary actor) เป็นสิ่งซึ่งถูกตั้งข้อสันนิษฐานตามแต่ละประเด็นปัญหาข้อกฎหมาย ดังเช่น กรณีที่เกิดผลกระทบทางกฎหมายต่อรัฐสมาชิก (หรือรัฐที่สาม) ซึ่งองค์การระหว่างประเทศเป็นภาคีแห่งสนธิสัญญา กรณีที่เจ้าหน้าที่หรือพนักงานขององค์การระหว่างประเทศเอกลิทธิและความคุ้มกันต่อศาลภายในประเทศผู้รับ และกรณีที่เกิดการกระทำความผิดระหว่างประเทศเกิดขึ้น จากการกระทำโดยองค์กรหรือเจ้าหน้าที่ ซึ่งได้รับมอบอำนาจให้กระทำการทางมหาชน โดยที่ประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ จำต้องพิจารณาถึงสถานะทางกฎหมายขององค์การระหว่างประเทศ ในขณะที่ได้ดำเนินความสัมพันธ์รูปแบบต่าง ๆ เช่นเดียวกับสิ่งที่รัฐดำเนินความสัมพันธ์รูปแบบต่าง ๆ ซึ่งจะเกิดปัญหาในทางปฏิบัติต่อการประมวลและพัฒนาระบบกฎหมายสนธิสัญญา (VCLTIO 1986) กับระบบกฎหมายความรับผิดชอบระหว่างประเทศ (DARIO 2011) ภายใต้มุมมองกลับกันว่าหากรัฐสมาชิก องค์กร หรือเจ้าหน้าที่ภายในองค์การระหว่างประเทศใดได้ใช้อำนาจส่งเสริมความสามารถในการจัดทำสนธิสัญญาที่องค์การระหว่างประเทศเป็นภาคีแห่งสนธิสัญญานั้น กรณีหนึ่งหรือได้กระทำการละเมิดหรือฝ่าฝืนพันธกรณีระหว่างประเทศอีกกรณีหนึ่งแล้ว รัฐสมาชิก องค์กร หรือ

Apples and Oranges? Reinventing the Wheel? Schermers' Book and Challenges for the Future of International Institutional Law. *International Organizations Law Review*, 5, 197-213.

⁴³ (n 35) para. 174-179.

⁴⁴ Bindschedler, (n 6) 130.

⁴⁵ *ibid* 130, 132.

เจ้าหน้าที่ที่จะต้องถูกกำหนดสถานะทางกฎหมายให้รับผลแห่งพันธกรณีระหว่างประเทศ ที่อยู่นอกเหนือเงื่อนไขภายในความตกลงระหว่างประเทศ หรือจะต้องถูกกำหนดให้มีหน้าที่ชดเชยความเสียหาย เฉกเช่นเดียวกับที่องค์การระหว่างประเทศได้ใช้อำนาจโดยตรงไปในทางกระทบสิทธิและพันธกรณีของกฎหมายอื่น ๆ หรือไม่⁴⁶

ดังนั้น การกำหนดแนวคิดขององค์การระหว่างประเทศตามหลักคิดเชิงโครงสร้างนี้ สามารถกำหนดประเด็นปัญหาจาก (1) ข้อพิพาทของหลักการของ “ผลสัมพัทธ์ของสนธิสัญญา” (relative effect of treaties) มีผลต่อหลักพันธกรณีแห่งสนธิสัญญาย่อมไม่มีผลผูกพันกับรัฐที่สาม ซึ่งมีได้เป็นภาคีแห่งความตกลงระหว่างประเทศนั้น (*pacta tertiis nec nec nunt prosunt*) และหลักการเคารพกระทำระหว่างผู้อื่น ซึ่งจะต้องไม่สามารถส่งผลกระทบต่อสิทธิแห่งผู้ที่มิได้เป็นคู่สัญญาหรือรัฐที่สาม (*res inter alios acta*) ตามข้อ 34 แห่ง VCLTIO 1986 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของรัฐที่สาม จะต้องไม่เป็นการสร้างผลกระทบทางกฎหมาย หรือเป็นสิ่งที่ส่งเสริมการแสดงออกให้มีผลผูกพันตามพันธกรณีต่อระบบกฎหมายสนธิสัญญาของรัฐ แต่ทว่าขอบเขตที่แท้จริงของหลัก *pacta tertiis nec nocent nec prosunt* กลับสร้างข้อจำกัดทางกฎหมายในเมื่อมีการสับเปลี่ยนระบบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการได้มาซึ่งสิทธิและหน้าที่ทางสัญญาต่อการบังคับใช้ หรือใช้บังคับกับองค์การระหว่างประเทศ

ถึงแม้ว่าคณะกรรมการกฎหมายระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติอธิบายขยายความข้อ 34 เสมือนเป็น “การแสดงออกทางกฎหมายของผลพื้นฐานแห่งความยินยอม”⁴⁷ (expression of one the fundamental consequences of consensuality) และรับรองการนำสนธิสัญญาไปใช้ในความสัมพันธ์ที่มีต่อองค์การระหว่างประเทศ ได้นำไปสู่การตั้งประเด็นปัญหาเกี่ยวกับ (1.1) สถานะของรัฐสมาชิกต่อสนธิสัญญา ซึ่งถูกจัดทำโดยองค์การระหว่างประเทศตามข้อสังเกตในข้อ 36bis ซึ่ง Paul Reuter ผู้รายงานพิเศษกำหนดเงื่อนไขไว้เฉพาะสำหรับ “ผลกระทบทางกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับสนธิสัญญาขององค์การระหว่างประเทศเป็นภาคี โดยเกี่ยวพันกับความเป็นรัฐสมาชิกล้วนด้วย”⁴⁸ กับข้อสังเกตของ Brölmann จากการวิเคราะห์ประวัติศาสตร์การร่างกฎหมาย ถือเป็นเรื่องซึ่งแสดงความล้มเหลวบนพื้นฐานของ “ความไร้ความสามารถของกฎหมายทั่วไปที่ใช้บังคับระบบกฎหมายลำดับรองบุคคลในทางกฎหมาย” โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “ความไร้ความสามารถของกฎหมายทั่วไปที่จะต้องถูกกำหนดกฎเกณฑ์ให้อยู่บนรากฐานแห่งแนวทางปฏิบัติภายในขององค์การระหว่างประเทศ อันสามารถประเมินพื้นฐานในคุณค่า (เชิงปทัสสถาน)”⁴⁹ เพราะระบบกฎหมายสนธิสัญญาที่ใช้บังคับกับองค์การระหว่างประเทศมีลักษณะความเป็น “มิติเชิงเดียว (one-dimensional)” กับความมุ่งหมายที่จะ “สร้างความเท่าเทียมกันระหว่างภาคีด้วยกัน (geared to equal parties)”⁵⁰

ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับ (1.2) สถานะขององค์การระหว่างประเทศต่อสนธิสัญญา ซึ่งถูกจัดทำโดยรัฐสมาชิกตามข้อ 36bis ซึ่ง Reuter ได้ตั้งข้อสมมุติฐานว่าหลัก *pacta tertiis nec nocent nec prosunt* สามารถปรับใช้กับสนธิสัญญาที่องค์การระหว่างประเทศเข้าร่วมเป็นภาคีได้ เพราะระบบกฎหมายสนธิสัญญาเป็นไปโดยหลักแห่ง

⁴⁶ Article 1, Article 2 (a) (i) VCLTIO 1986; Article 2(a) DARIO 2011.

⁴⁷ YILC 1977/I 125, para. 2-3.

⁴⁸ Brölmann, (n 28).

⁴⁹ Brömann, C. (2007). *The Institutional Veil in Public International Law: International Organisations and the Law of Treaties*. Oxford: Hart Publishing, 225.

⁵⁰ *ibid* 247.

“กฎหมายทั่วไปสำหรับระบบกฎหมายทั้งปวง”⁵¹ แต่อย่างไรก็ดี หลักกฎหมายดังกล่าว กีดกันความเท่าเทียมกันของรัฐอธิปไตย หากอำนาจแห่งรัฐนั้นถูกดำเนินการกระทำผิดชอบด้วยกฎหมายโดยเจตนาของรัฐที่สาม เมื่อมีการนำหลักคิดที่วางไว้ใน VCLT 1969 สนับสนุนการปกป้อง “อำนาจอธิปไตยและอธิปไตยแห่งรัฐ” จึงไม่เกิดความชอบธรรมทางกฎหมาย หากมีการบังคับใช้หรือใช้บังคับกับผู้ทรงสิทธิในทางระหว่างประเทศอื่น ๆ ที่ไม่มีอำนาจอธิปไตยหรือมีการใช้อำนาจอย่างไม่เท่าเทียมกัน เช่นเดียวกับรัฐ แต่ถูกรอบงำโดยแนวคิดการแสดงการกระทำตามหน้าที่⁵² (performance of a function)

นอกจากนี้ คณะกรรมาธิการกฎหมายระหว่างประเทศได้วิเคราะห์ว่าการสับเปลี่ยนระบบกฎหมายสำหรับความรับผิดชอบระหว่างประเทศนั้น ขึ้นอยู่กับ (2) ข้อพิสูจน์ในพัฒนาการแนวความคิดดั้งเดิมว่าด้วยความรับผิดชอบของรัฐไปสู่การรับรองผลแห่งการกระทำผิดผ่านพันธกรณีระหว่างประเทศขององค์การระหว่างประเทศจากหลักแบ่งสรรความรับผิดชอบระหว่างประเทศ ซึ่งขึ้นอยู่กับแนวคิดของความรับผิดชอบเฉพาะส่วนบุคคล (individual responsibility) หรือลักษณะความรับผิดชอบที่เป็นอิสระ (independent and exclusive responsibility) ไปสู่แนวโน้มในการปรับใช้ในทางปฏิบัติอย่างจำกัดของปฏิสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับองค์การระหว่างประเทศ ส่งผลให้เกิดหลักความรับผิดชอบเกิดจากการมีส่วนร่วมในการกระทำผิด⁵³ (shared responsibility) รับรองว่า รัฐเท่านั้นสามารถมีความรับผิดชอบต่อการกระทำ ซึ่งถือว่าเป็นความผิดระหว่างประเทศ แต่เฉพาะในบางกรณีเมื่อรัฐอยู่ในฐานะส่งเสริมหรือสนับสนุนซึ่งกันและกัน (ancillary and secondary responsibility) (ไม่ว่าจะเป็นการให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนในการกระทำผิด (aid or assistance) หรือเป็นการควบคุมและบังคับเหนือรัฐหรือองค์การระหว่างประเทศอื่น ๆ (direct and control) หรือเป็นการขู่ขู่ให้กระทำผิด (coercion) หรือเป็นการยินยอมหรือการพึ่งพาในเหตุแห่งการกระทำซึ่งกันและกัน (acceptance and causation of reliance) หรือเป็นการใช้กลอุบายเพื่อหลีกเลี่ยงพันธกรณีระหว่างประเทศ⁵⁴ (circumvention of international obligations) ต้องถือว่ารัฐและผู้มีส่วนร่วมในการกระทำผิดระหว่างประเทศอื่น ๆ จะต้องมีความรับผิดชอบต่อการกระทำในส่วนอื่นด้วย

ยิ่งไปกว่านั้น สิ่งที่ถูกกำหนดด้วยหลักการได้มาซึ่งอำนาจทางกฎหมายขององค์การระหว่างประเทศ อันส่งผลต่อความเป็นผู้ทรงสิทธิในทางระหว่างประเทศที่มีความเป็นอิสระในทางกฎหมายเช่นเดียวกับรัฐ เมื่อพิจารณาถึงองค์ประกอบพื้นฐานทางกฎหมายว่าองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งถูกก่อตั้งโดยรัฐต่าง ๆ โดยอ้างอิงถึงความใกล้เคียงกันบางประการ ซึ่งสามารถถูกตั้งประเด็นปัญหาในการปรับใช้หลักความรับผิดชอบที่เกิดจากการกระทำของรัฐหรือองค์การระหว่างประเทศโดยเฉพาะ เมื่อเกิดกรณีของการละเมิดหรือฝ่าฝืนพันธกรณีระหว่างประเทศโดยรัฐสมาชิก ซึ่งกระทำผิดระหว่างประเทศเป็นการเฉพาะผู้เดียว ได้นำไปสู่การตั้งประเด็นปัญหาเกี่ยวกับ (2.1) ลักษณะการกระทำผิด (attribution of act) กับลักษณะผู้กระทำผิด (attribution of conduct) ของรัฐสมาชิกใน

⁵¹ YILC 1977/II, *ibid*.

⁵² *ibid* 121-122, para 14, 25.

⁵³ Nolkaemper, A. and Jacobs, D. (2013). Shared Responsibility in International Law: A Conceptual Framework. *Michigan Journal of International law*, 34(2), 379-393.

⁵⁴ Noyes, J.E. and Smith, B.D. (1988). State Responsibility and the Principle of Joint and Several Liability. *Yale Journal of International Law*, 13(2), 225-167; and Besson, S. (2007). La pluralité d'Etats responsables: vers une solidarité internationale?. *Revue Suisse de droit international et de droit européen*, 17(1), 13.

ขณะที่ได้มีการใช้หรือเรียกร้องความรับผิดชอบ อันเนื่องจากการฝ่าฝืนพันธกรณีระหว่างประเทศโดยองค์การระหว่างประเทศตามข้อ 4 ถึงข้อ 7 แห่ง DARIO 2011⁵⁵

ในทางกลับกัน องค์การระหว่างประเทศสามารถหลอมรวมกับองค์กรภายในองค์การระหว่างประเทศให้ถูกสันนิษฐานว่าการกระทำโดยองค์การระหว่างประเทศเป็นการกระทำเชิงนิติบัญญัติโดยตรงทางหนึ่ง กับประเด็นการแบ่งแยกกระทำความผิดระหว่างองค์การระหว่างประเทศกับรัฐสมาชิกในกรณีถูกพิจารณาว่าเป็นการกระทำความผิดระหว่างประเทศขององค์กรซึ่งกันและกันอีกทางหนึ่ง ซึ่งอนุมานจากการเทียบเคียงข้อ 6 ARSIWA 2001 ได้ว่าเป็น “ลักษณะการกระทำขององค์กรซึ่งกระทำในนาม (placed at the disposal) ของรัฐโดยการกระทำความผิดของรัฐอื่น ๆ” อันนำไปสู่วิธีการแบ่งสรรความรับผิดชอบระหว่างองค์การและผู้ให้อำนาจกระทำความผิด (lending entities) กับองค์การผู้รับช่วงการกระทำความผิด⁵⁶ (borrowing entities) และประเด็นวิเคราะห์ความซับซ้อนของสถานการณ์ที่รัฐสมาชิกกระทำในนามขององค์การระหว่างประเทศ เมื่อมีการเทียบเคียงกับการกระทำความผิดขององค์กรได้กระทำในนามของรัฐโดยรัฐอื่นใช้อำนาจกฎหมายในทางมหาชน⁵⁷ อันนำไปสู่ประเด็นกำหนดการกระทำความผิดในกรณีขององค์กรภายในรัฐผู้ให้อำนาจกระทำความผิด ตามการปฏิบัติหน้าที่ถือเป็นการกระทำโดยรัฐผู้รับช่วงการกระทำความผิด และประเด็นกำหนดลักษณะการกระทำ “ในสัมพันธ์กับโครงสร้างอำนาจของรัฐผู้ให้อำนาจ” (in conjunction with the machinery) ภายใต้การควบคุมและบังคับเหนือรัฐโดยเฉพาะ เพื่อกำหนดลักษณะการกระทำของรัฐผู้ให้อำนาจกระทำความผิด เพื่อยกเว้นการกระทำของรัฐผู้รับช่วงการกระทำความผิด⁵⁸

ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับ (2.2) สถานะของรัฐสมาชิกขององค์การระหว่างประเทศต่อการกำหนดความรับผิดชอบขององค์การระหว่างประเทศ เป็นไปตามหลักกฎหมายที่ว่าองค์การระหว่างประเทศไม่ใช่ผู้ทรงสิทธิในทางระหว่างประเทศ อันไม่สามารถแบ่งแยกการกระทำที่เป็นเอกเทศได้เช่นเดียวกับรัฐ⁵⁹ อันส่งผลต่อผลแห่งความ

⁵⁵ Sarooshi, D. (2014). *Remedies and Responsibility for the Actions of International Organizations - Mesures de reparation et responsabilité à raison des actes des organisations internationales*. New York: Martinus Nijhoff Publishers.

⁵⁶ นอกจากนี้ยังส่งผลในทางปฏิบัติต่อ 1) กรณีการกำหนดกระทำความผิดตามกระบวนการปฏิบัติงานภายใต้ความสัมพันธ์แห่งระบบกฎหมายของสหภาพยุโรป และ 2) กรณีการกระทำความผิดตามเงื่อนไขแห่งความตกลงทางการค้าและกระบวนการระงับข้อพิพาทขององค์การการค้าโลกตามลำดับ โปรดดู Martin, J.M.C. (2013). *European Exceptionalism in International Law?: The European Union and the System of International Responsibility*. In Ragazzi, M. (ed.). *Responsibility of International Organizations: Essays in Memory of Sir Ian Brownlie*. New York: Martinus Nijhoff Publishers, 189-200; Lesaffre, H. (2007). *Le règlement des différends au sein de l'OMC et le droit de la responsabilité internationale*. LGDJ.

⁵⁷ A/CN. 4/556, 31-33.

⁵⁸ YILC 2001/II Part Two 44, para. 2; A/66/10 87 – 88, para. 4, 5.

⁵⁹ การยอมรับถึงบทบาทขององค์การระหว่างประเทศว่าเป็นองค์การ ซึ่งมีความเป็นอิสระในทางกฎหมายเฉกเช่นเดียวกับรัฐ ย่อมส่งผลต่อลักษณะการกระทำของรัฐที่ถือว่ามีความรับผิดชอบได้นั้น จะต้องเป็นการกระทำของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นการใช้อำนาจผ่านฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายตุลาการโดยชอบกฎหมายหรือไม่ก็ตาม ซึ่งเท่ากับว่ารัฐเป็นผู้ทรงสิทธิในทางระหว่างประเทศที่ไม่สามารถแบ่งแยกความรับผิดชอบได้ (unitary actor) แต่สำหรับการกระทำขององค์การระหว่างประเทศในฐานะเป็นผู้ทรงสิทธิในทางระหว่างประเทศที่ไม่สามารถแบ่งแยกสิทธิและพันธกรณีขึ้นต้น ซึ่งมีผลผูกพันกับรัฐสมาชิกได้ (indivisibility of the subject in relation to primary (treaty) norms) ความรับผิดชอบได้เกิดขึ้นได้ต่อเมื่อเป็นการกระทำขององค์กร หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ หรือรัฐสมาชิกขององค์การระหว่างประเทศ ซึ่งเท่ากับว่าองค์การระหว่างประเทศเป็นผู้ทรงสิทธิในทางระหว่างประเทศที่สามารถแบ่งแยกความรับผิดชอบ

รับผิดชอบระหว่างประเทศที่ก่อตั้งจากการกระทำของรัฐสมาชิกนั้น เกิดขึ้นจากผลแห่งวิธีการเทียบเคียงด้วยความคล้ายคลึงเกี่ยวเนื่องกันระหว่างรัฐกับองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งยอมรับหลักพื้นฐานกำหนดองค์ประกอบความรับผิดชอบขององค์การระหว่างประเทศว่าอยู่ภายใต้หลักความเป็นอิสระภาพทางกฎหมาย ตามข้อ 35 กับข้อ 36 VCLTIO 1986 เกี่ยวกับการกำหนดพันธกรณีและสิทธิทางสัญญาต่อรัฐที่สาม และตามข้อ 36bis VCLTIO 1986 กับข้อ 62 DARIO 2011 เกี่ยวกับการกำหนดสิทธิ พันธกรณี และความรับผิดชอบของรัฐสมาชิกต่อความตกลงระหว่างประเทศหรือการกระทำความผิดระหว่างประเทศ โดยองค์การระหว่างประเทศ อันนำไปสู่ประเด็นปัญหาต่อการประมวลและพัฒนากฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งกระทบต่อการกำหนดหลักความรับผิดชอบโดยส่วนตัว

สำหรับการกระทำความผิดระหว่างประเทศ ซึ่งบุคคลในทางกฎหมายได้กระทำการฝ่าฝืนพันธกรณีระหว่างประเทศ โดยมีจุดเริ่มต้นจากสถาบันกฎหมายระหว่างประเทศ (Institute de droit international) ได้นำเสนอข้อมติเกี่ยวกับประเด็นกำหนดผลทางกฎหมาย สำหรับรัฐสมาชิกที่องค์การระหว่างประเทศไม่ปฏิบัติตามพันธกรณีที่ส่งผลกระทบต่อรัฐที่สาม (The Legal Consequences for Member States of the Non-fulfillment by International Organizations of their Obligations toward Third Parties) ใน ค.ศ. 1995 ตามเนื้อความแห่งข้อ 5 ที่ว่า “*ไม่มีกฎหมายระหว่างประเทศทั่วไป กำหนดให้สมาชิกของรัฐมีความรับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียว เนื่องจากความเป็นสมาชิกภาพให้ต้องรับผิดชอบในการกระทำผิดร่วมกัน หรือสนับสนุนซึ่งกันและกันสำหรับพันธกรณีขององค์การระหว่างประเทศที่เป็นสมาชิก*”⁶⁰ และเหตุผลทางกฎหมายประกอบคำพิพากษาของศาลต่าง ๆ ถึงความมีอยู่ของหลักความไม่ต้องการรับผิดชอบของรัฐสมาชิก⁶¹ (non-responsibility of member states)

สำหรับการกระทำผิดกฎหมาย ซึ่งกระทำโดยองค์การระหว่างประเทศ ทั้งที่เกิดขึ้นจากเหตุผลประกอบการวินิจฉัยถึงความซับซ้อนของการกำหนดผู้กระทำความผิดที่แท้จริงในขั้นตอนการดำเนินคดีภายในศาลภายในประเทศ อังกฤษต่อสภาตีบระหว่างประเทศ (International Tin Council) โดยสมาชิกระดับเอกชนผู้ได้รับความเสียหายจากการล่มสลาย ยืนยันว่ากฎเกณฑ์ใด ๆ ภายในระบบกฎหมายระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันกับรัฐสมาชิกของ ITC ต้องถูกให้สามารถรับผิดชอบต่อภาระหนี้สินของ ITC ได้โดยตรงจากสัญญาที่ ITC ตกลงเงื่อนไขในนามของตัวเอง⁶² และเหตุผลประกอบการวินิจฉัยถึงความซับซ้อนของการกำหนดผู้กระทำความผิดที่แท้จริงในการพิจารณาข้อพิพาทเกี่ยวกับคำร้องขอชั่วคราว ซึ่งศาลอนุญาโตตุลาการกำหนดขึ้น เพื่อรับฟังข้อพิพาทระหว่าง Westland Helicopters Ltd. กับองค์การอาหรับเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรม (Arab Organization for Industrialization) ยืนยันว่ารัฐสมาชิกต่าง ๆ

จากองค์กร เจ้าหน้าที่ หรือรัฐสมาชิกภายในองค์การระหว่างประเทศได้ โปรดดู Hartwig, M. (1991). *Die Haftung der Mitgliedstaaten für Internationale Organisationen*. Berlin: Springer Verlag, 49-50.

⁶⁰ Higgins, R. (1995). *The Legal Consequences for Member States of the Non-fulfillment by International Organizations of their Obligations toward Third Parties*, 445-453.

⁶¹ Hirsch, M. (1995). *The Responsibility of International Organizations Toward Third Parties: Some Basic Principles*. New York: Martinus Nijhoff Publishers, 176-177; Yee, S. (2005). The Responsibility of States Members of an International Organization for its Conduct as a result of Membership or Their Normal Conduct Associated with Membership. In Ragazzi, M. (ed.) *International Responsibility Today: Essays in Memory of Oscar Schachter*. New York: Martinus Nijhoff Publishers, 435-454.

⁶² *Maclaine Watson & Co. Ltd v. International Tin Council*, 26 October 1989, United Kingdom House of Lords, 81 ILR 670, 679-680.

ไม่อาจยกเว้นความรับผิดชอบของตนอย่างชัดเจน จากการที่รัฐที่สามได้ทำความตกลงกับ AOI ซึ่งรัฐสมาชิกสามารถรับผิดชอบในการกระทำที่เกิดขึ้นบนพื้นฐานของหลักทั่วไปแห่งกฎหมายต่าง ๆ และหลักความสุจริตแห่งคู่สัญญา (bona fide)⁶³ ตามลำดับ

แต่อย่างไรก็ตาม ในความเป็นจริง หลักความไม่ต้องรับผิดชอบของรัฐสมาชิกดูเหมือนว่าจะสนับสนุนให้เกิดการประมวลและพัฒนาระบบกฎหมายสนธิสัญญากับระบบกฎหมายความรับผิดชอบที่ใช้บังคับกับองค์การระหว่างประเทศตามแรงกระตุ้นของ Giorgio Gaja ผู้รายงานพิเศษกำหนดกรอบทัศนคติคิดในประเด็นระบบความรับผิดชอบขององค์การระหว่างประเทศกับรัฐสมาชิกทั้งสองแนวทางเลือก คือ หลักคิดการยอมรับการกระทำผิดอย่างสมบูรณ์เนื่องด้วยผลแห่งการพึ่งพาภายในองค์การระหว่างประเทศของรัฐสมาชิกต่าง ๆ ทำให้รัฐสมาชิกจะต้องรับผิดชอบต่อการกระทำเชิงสถาบัน และหลักคิดการปฏิบัติต่อองค์การระหว่างประเทศเหมือนเป็นองค์การที่ประกอบด้วยความเป็นอิสระทางกฎหมายประเภทหนึ่ง ซึ่งจะต้องรับผิดชอบต่อการกระทำผิดของตนเอง ด้วยการใช้เหตุผลด้วยวิธีการเทียบเคียงจากหลักกฎหมายว่าด้วยหุ้นส่วนบริษัท⁶⁴ หรือจากการเทียบเคียงเนื้อหาความแห่งบทบัญญัติภายใน ASR 1996 และ ARSIWA 2011 ด้วยการสับเปลี่ยนคำว่า “รัฐ” เป็น “องค์การระหว่างประเทศ” ได้ก็ตาม⁶⁵ ล้วนเป็นต้นเหตุของความไม่ชัดเจนในขอบเขตของการกำหนดรูปแบบความรับผิดชอบที่เกิดจากการกระทำของรัฐ หรือองค์การระหว่างประเทศที่เป็นเอกเทศได้ โดยเฉพาะในกรณีที่องค์การระหว่างประเทศใช้กลุ่บายเพื่อหลีกเลี่ยงพันธกรณีระหว่างประเทศ ตามข้อ 17 กับข้อ 61 DARIO 2011 เนื่องจากเกิดปัญหาในการกำหนดแหล่งที่มาของกฎหมายที่จะใช้บังคับกับรัฐสมาชิกภายในระบบกฎหมายสหภาพหรือกฎเกณฑ์ที่ใช้มีการบังคับใช้กับองค์การระหว่างประเทศเป็นการทั่วไป

⁶³ *Westland Helicopters Ltd v. Arab Organization for Industrialization*, United Arab Emirates, Kingdom of Saudi Arabia, State of Qatar, Arab Republic of Egypt, and Arab British Helicopter Company, Arbitration, 5 March 1984, 80 ILR 600, 613.

⁶⁴ YILC 2006/I 153 para. 52-53; ถึงแม้ว่ามีการวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนัก ด้วยเหตุผลที่ว่าหลักความรับผิดชอบโดยเอกเทศที่เกิดจากการกระทำของรัฐหรือองค์การระหว่างประเทศ “ถือเป็นการยินยอมให้รัฐต่าง ๆ ใช้กลุ่บายหลีกเลี่ยงพันธกรณี หน่วยวิธีการจัดทำสนธิสัญญาพหุภาคีก่อตั้งองค์การระหว่างประเทศ” (โปรดดูความคิดเห็นของ Brownlie, I. and Pellet, A. in A/C.4/2891 152-153; A/CN.42892, YILC 2006/I 156-157 para. 12, 16-17)

⁶⁵ ต้นเหตุของข้อจำกัดทางทฤษฎีกฎหมายความรับผิดชอบ เนื่องจากผลแห่งวิธีการเทียบเคียงกฎหมายระหว่างรัฐกับองค์การระหว่างประเทศนั้น ต้องพิจารณาความแตกต่างระหว่างกฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับกับความรับผิดชอบของรัฐอย่างมีนัยสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของแนวความคิดและโครงสร้างระบบความรับผิดชอบระหว่างประเทศ หรือในประเด็นปัญหาข้อกฎหมายบางประเด็น ซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญของร่างข้อบท ได้แก่ ลักษณะการทำความผิดที่ถือว่าเป็นอาชญากรรมระหว่างประเทศตามข้อ 19 แห่ง ASR, การกำหนดลักษณะความเสียหายกับลักษณะที่ถือว่าเป็นผลประโยชน์ทางกฎหมายตามข้อ 40 แห่ง ASR และ ARSIWA และวิธีการใช้มาตรการตอบโต้และกระบวนการระงับข้อพิพาทตามข้อ 48 ถึงข้อ 54 แห่ง ASR และ ARSIWA กับภาคผนวกของ ASR โปรดดู Tams, C.J. (2002). All's Well That Ends Well: Comments on the ILCs Articles on State Responsibility. *Zeitschrift für ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht*, 62(1), 759; Pellet, A. (1996). Remarques sur une révolution inachevée, le projet d'articles de la Commission du Droit international sur la responsabilité des Etats. *Annuaire Français de Droit International*, 42, 7.

เช่น องค์การสหประชาชาติ⁶⁶ และประเด็นการบังคับใช้ในทางปฏิบัติเกี่ยวกับขอบเขตการกำหนดลักษณะการรับรองการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศขององค์การระหว่างประเทศ เพื่อชดเชยความเสียหายจากการกระทำความผิดระหว่างประเทศ (Ensuring the Fulfilment of the Obligation to Make Reparation) ตามข้อ 40 DARIO 2011 เนื่องจากเกิดข้อจำกัดในความสามารถของรัฐสมาชิกในการแบ่งสรรภาระความรับผิดชอบจากการกระทำความผิดโดยองค์การระหว่างประเทศ⁶⁷ ซึ่งผลแห่งการสร้างสมดุลระหว่างเกณฑ์การแบ่งแยกการกระทำความผิดขององค์การระหว่างประเทศ หรือของรัฐสมาชิกกับหลักความไม่ต้องการรับผิดชอบของรัฐสมาชิกที่มีการปรับใช้อย่างเข้มงวดตามตัวอักษรเกินสมควรนั้นได้ ก่อให้เกิดการใช้สิทธิในการทางกฎหมายโดยมิชอบ⁶⁸ (abuse of right) อันนำไปสู่การหลีกเลี่ยงหรือผลักภาระ การปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศในทางปฏิบัติได้ในที่สุด

3. บทสรุป: ผลทางกฎหมายของข้อโต้แย้งในเรื่องความเป็นบุคคลขององค์การระหว่างประเทศมีความแตกต่างจากรัฐ

รากฐานแห่งการวิเคราะห์ความเหมาะสมในวิธีการสร้างและการพัฒนากฎหมายองค์การระหว่างประเทศ โดยวิธีการให้เหตุผลด้วยวิธีการเทียบเคียงข้อโต้แย้งต่อการเทียบเคียงระหว่างรัฐกับองค์การระหว่างประเทศ ตามลักษณะหลักคิดเชิงสถานะภายใต้เหตุผลทางกฎหมายที่ว่าองค์การระหว่างประเทศเป็นบุคคลในทางกฎหมายที่มีลักษณะพิเศษหรือแตกต่างจากองค์การอื่น ๆ และหลักคิดเชิงโครงสร้างภายใต้เหตุผลที่ว่าองค์การระหว่างประเทศเป็นบุคคลในทางกฎหมายที่มีลำดับชั้นภายในองค์การ โดยที่หลักคิดเชิงสถานะจะเป็นอุปสรรคต่อการสร้างประสิทธิภาพของกระบวนการอนุมาณเหตุผลวิธีการเทียบเคียงทำให้กฎเกณฑ์ขององค์การต่าง ๆ ไม่สามารถกำหนดความสมดุลภายในความสัมพันธ์ระหว่างองค์การระหว่างประเทศกับรัฐที่สามให้เกิดการปฏิบัติตามจารีตประเพณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางสัญญา ความสัมพันธ์ทางหน้าที่กับความสัมพันธ์ทางละเมิด และหลักคิดเชิงโครงสร้างจะเป็นอุปสรรคต่อการบังคับใช้กฎหมายระหว่างประเทศภายใต้ความสัมพันธ์เชิงซ้อนทางอำนาจระหว่างรัฐอธิปไตย ซึ่งอาศัยความเป็นสมาชิกภาพแห่งองค์การระหว่างประเทศกับรัฐอธิปไตย ซึ่งอาศัยองค์ประกอบของความเป็นรัฐ ได้ส่งผลต่อความคิดความเข้าใจที่แตกต่างกันตามรากฐานความรู้ทางกฎหมายของคณะกรรมการกร่างกฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับกับองค์การระหว่างประเทศในประเด็นความแตกต่างระหว่างรัฐกับองค์การระหว่างประเทศ ทั้งตามลักษณะหลักคิดเชิงสถานะและตามลักษณะหลักคิดเชิงโครงสร้าง นอกจากจะสะท้อนถึงปัญหาเชิงทฤษฎีกฎหมายองค์การระหว่างประเทศแล้ว แต่

⁶⁶ *Waite and Kennedy v. Germany*, App. No. 26083/94, European Court of Human Rights, 18 February 1999, para. 67; d'Aspremont, J. (2007). Abuse of Legal Personality of International Organizations and the Responsibility of Member States. *International Organizations Law Review*, 4(1), 91-119.

⁶⁷ Pellet, A. (2013). International Organizations Are Definitely Not States: Cursory Remarks on the ILC Articles on the Responsibility of International Organizations. In Ragazzi, M. (ed.). *Responsibility of International Organizations: Essays in Memory of Sir Ian Brownlie*. New York: Martinus Nijhoff Publishers, 41-54.

⁶⁸ L'abus de droit as an "exercice par un Etat d'un droit d'une manière ou dans des circonstances qui font apparaître que cet exercice a été effectué dans un but ne correspondant pas à celui en vue duquel ledit droit est reconnu à cet Etat" ; Dictionnaire de la terminologie du droit international (Sirey 1960) 4-5; and Lauterpacht, H. (2011). *The Function of Law in the International Community*. Oxford: Oxford University Press.

แน่นอนว่าเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเทียบเคียงอย่างเป็นระบบผ่านกระบวนการขัดเกลาสังคมระหว่างประเทศด้วยการรื้อฟื้นระบบความเชื่อระหว่างประเทศตามขั้นตอนการเปลี่ยนผ่านจากการอ้างอิงข้อมูลด้วยตนเองภายในกฎหมายที่เป็นอยู่ (lex lata Applicable Law) ให้สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติระหว่างประเทศที่ควรจะเป็น (les ferenda International Practice) นั่นคือการเทียบเคียงกับหลักกฎหมายภายใน ตามการอ้างอิงแนวทางปฏิบัติระหว่างประเทศที่ไม่เหมาะสม เพื่อกำหนดเงื่อนไขทางกฎหมายบางประการ ก่อให้เกิดโครงสร้างความบกพร่องภายในสถาบัน (institutional deficiency) ในที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- Bankowski, Z. (1991). Analogical Reasoning and Legal Institutions. In Nerhot, P.J. (ed.). *Legal Knowledge and Analogy: Fragments of Legal Epistemology, Hermeneutics and Linguistics*. Amsterdam: Kluwer Academic Publishers.
- Bekker, P.H.F. (1994). *The Legal Position of Intergovernmental Organizations: A Functional Necessity Analysis of their Legal Status and Immunities*. New York: Martinus Nijhoff Publisher.
- Besson, S. (2007). La pluralité d'Etats responsables: vers une solidarité internationale?. *Revue Suisse de droit international et de droit européen*, 17(1), 13.
- Bindschedler, R.L. (1983). International Organization - General Aspects. In Bernhardt, R. (ed.). *Encyclopaedia of Public International Law Volume 5*.
- Bleckmann, A. (1977). Analogie im Völkerrecht. *Archive des Völkerrechts*, 17(2), 167-173.
- Blokke, N.M. (2008). Comparing Apples and Oranges? Reinventing the Wheel? Schermers' Book and Challenges for the Future of International Institutional Law. *International Organizations Law Review*, 5, 197-213.
- Blokke, N.M. (2009). International Organizations or Institutions, Implied Powers. In Wolfrum, R. (ed.). *Max Planck Encyclopaedia of Public International Law Volume 6*. Oxford: Oxford University Press.
- Bordin, F.L. (2014). The Analogy between States and International Organizations: Legal Reasoning and the Development of the Law of International Organizations. Dissertation, Cambridge University.
- Bordin, F.L. (2019). *The Analogy between States and International Organizations*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Brölmann, C. (1998). The 1986 Vienna Convention on the Law of Treaties: The History of Draft Article 36bis. In Klabbers, J. and René Lefeber, R. (eds.). *Essays on the Law of Treaties: A Collection of Essays in Honour of Bert Vierdag*. New York: Martinus Nijhoff Publishers.
- Brömann, C. (2007). *The Institutional Veil in Public International Law: International Organisations and the Law of Treaties*. Oxford: Hart Publishing.
- Broude, T. and Shany, Y. (2011). *Multi-Sourced Equivalent Norms in International Law*. Oxford: Hart Publishing.
- Burci, G.L. and Quirin, J. (1996). Legality of the Use by a State of Nuclear Weapons in Armed Conflict International Court of Justice, Advisory Opinion of 8 July 1996, (1996) ICJ Rep 66. In Ryngaert, C., Dekker, I.F., Wessel, R.A. and Wouters, J. (eds.). *Judicial Decisions on the Law of International Organizations*. Oxford: Oxford University Press.
- Chiu, H. (1966). *The Capacity of International Organizations to Conclude Treaties, and the Special Legal Aspects of the Treaties so Concluded*. Boston and London: Martinus Nijhoff Publisher.

- Crawford, J. (2002). *The International Law Commission's Articles on State Responsibility: Introduction, Text, and Commentaries*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Crawford, J. (2006). *The Creation of States in International Law* (2nd edition). Oxford: Oxford University Press,
- Crawford, J. (2009). State. In Wolfrum, R. (ed.). *Max Planck Encyclopedia of Public International Law Volume 6*. Oxford: Oxford University Press.
- d'Aspremont, J. (2007). Abuse of Legal Personality of International Organizations and the Responsibility of Member States. *International Organizations Law Review*, 4(1), 91-119.
- d'Aspremont, J. (2018). *International Law as a Belief System*. Cambridge: Cambridge University Press.
- de Vattel, E. (1916). *Le droit des gens ou principes de la loi naturelle, appliqués à la conduite et aux affaires des nations et des souverains (Tome I – III)*. Translation by Fenwick, C.G. *The Law of Nations or The Principles of Natural Law*. Carnegie Institution of Washington.
- Dickinson, E.D. (1917). The Analogy Between Natural Persons and International Persons in the Law of Nations. *Yale Law Journal*, 26(7), 564-591.
- Dickinson, E.D. (1920). *The Equality of State in International Law*. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press
- Dominicé, C. (1997). La personnalité juridique dans le système du droit des gens. Dans Dominicé, C., Belhumeur, J. et Condorelli, L. (eds.). *L'ordre juridique international entre tradition et innovation, Recueil d'études*. Paris: Presses Universitaires de France.
- Engström, V. (2012). *Constructing the Powers of International Institutions*. Leiden: Brill Nijhoff.
- Gonzales, M.P. (1988). Les organisations internationales et le droit de la responsabilité. *Revue Générale de droit international public*, 1, 63.
- Hart, H.L.A. (1994). *The Concept of Law* (2nd Edition). Oxford: Clarendon Press.
- Hartwig, M. (1991). *Die Haftung der Mitgliedstaaten für Internationale Organisationen*. Berlin: Springer Verlag.
- Higgins, R. (1995). *The Legal Consequences for Member States of the Non-fulfillment by International Organizations of their Obligations toward Third Parties*.
- Hirsch, M. (1995). *The Responsibility of International Organizations Toward Third Parties: Some Basic Principles*. New York: Martinus Nijhoff Publishers.
- Jenks, C.W. (1961). *International Immunities*. New York: Oceana Publications.
- Klabbers, J. (2008). The Paradox of International Institutional Law. *International Organizations Law Review*, 5, 151-173.
- Klabbers, J. (2015). *An Introduction to International Institutional Law* (3rd edition). Cambridge: Cambridge University Press.
- Klein, P. (1998). *La responsabilité des organisations internationales dans les ordres juridiques internes et en droit des gens*. Brussels: Bruylant.
- Kolb, R. (2015). A propos de 'quelques observations sur les lacunes en droit en droit international public' de Jean Salmon (1976-II). *Revue Belge de droit International*, 319.
- Koskeniemi, M. (2007). Fragmentation of International Law: Difficulties Arising from the Diversification and Expansion of International Law. Report of the Study Group of the International Law Commission, A/CN.4/L.682.

- Kunz, J.L. (1947). Privileges and Immunities of International Organizations. *American Journal of International Law*, 41(4), 828-862.
- Lagrange, E. et Sorel, J-M. (2013). Droit des Organisations Internationales. LGDJ.
- Lauterpacht, H. (1927). *Private Law Sources and Analogies of International Law: With Special Reference to International Arbitration*. Harlow: Longman.
- Lauterpacht, H. (2011). *The Function of Law in the International Community*. Oxford: Oxford University Press.
- Lesaffre, H. (2007). Le règlement des différends au sein de l'OMC et le droit de la responsabilité internationale. LGDJ.
- Martin, J.M.C. (2013). European Exceptionalism in International Law?: The European Union and the System of International Responsibility. In Ragazzi, M. (ed.). *Responsibility of International Organizations: Essays in Memory of Sir Ian Brownlie*. New York: Martinus Nijhoff Publishers.
- Michaels, D.B. (1971). *International Privileges and Immunities: A Case for a Universal Statute*. New York: Martinus Nijhoff Publisher
- Nollkaemper, A. and Jacobs, D. (2013). Shared Responsibility in International Law: A Conceptual Framework. *Michigan Journal of International law*, 34(2), 379-393.
- Noyes, J.E. and Smith, B.D. (1988). State Responsibility and the Principle of Joint and Several Liability. *Yale Journal of International Law*, 13(2), 225-167.
- Pellet, A. (1996). Remarques sur une revolution inachevée, le projet d'articles de la Commission du Droit international sur la responsabilité des Etats. *Annuaire Français de Droit International*, 42, 7.
- Pellet, A. (2013). International Organizations Are Definitely Not States: Cursory Remarks on the ILC Articles on the Responsibility of International Organizations. In Ragazzi, M. (ed.). *Responsibility of International Organizations: Essays in Memory of Sir Ian Brownlie*. New York: Martinus Nijhoff Publishers.
- Raftopoulos, E. (1990). *The Inadequacy of the Contractual Analogy in the Law of Treaties*. Athens: Publications of the Hellenic Institute of International and Foreign Law.
- Salmon, J. (1967). Quelques observations sur les lacunes du droit international public. *Revue belge de droit international*, 440.
- Sarooshi, D. (2003). Conferrals by States of Powers on International Organizations: The Case of Agency. *British Yearbook of International Law*, 74(1), 291-332.
- Sarooshi, D. (2014). *Remedies and Responsibility for the Actions of International Organizations - Mesures de reparation et responsabilité à raison des actes des organisations internationales*. New York: Martinus Nijhoff Publishers.
- Schermers, H.G. and Blokker, N.M. (2011). *International Institutional Law: Unity withing Diversity* (5th Edition). New York: Martinus Nijhoff Publishers.
- Schneider, J.W. (1959). *Treaty-making Power of International Organizations*. Librairie E. Droz.
- Seyersted, F. (1964). Objective International Personality of Intergovernmental Organizations: Do Their Capacities Really Depend upon the Conventions Establishing Them. *Nordisk Tidsskrift for International Ret*, 34, 3-112.
- Seyersted, F. (2008). *Common Law of International Organizations*. New York: Martinus Nijhoff Publishers, 396-400.
- Tams, C.J. (2002). All's Well That Ends Well: Comments on the ILCs Articles on State Responsibility. *Zeitschrift für ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht*, 62(1), 759.

- Virally, M. (1994). *La notion de fonction dans la théorie de l' organization internationale dans Mélanges offerts à Charles Rousseau: La Communauté internationale*. A. Pedone.
- Vöneky, S. (2012). Analogy in International Law. In Wolfrum, R. (ed.). *Max Planck Encyclopedia of Public International Law Volume I – X*. Oxford: Oxford University Press.
- Wessel, R.A. and Dekker, I.F. (2015). Identities of States in International Organizations. *International Organizations Law Review*, 12(2), 293-318.
- Yee, S. (2005). The Responsibility of States Members of an International Organization for its Conduct as a result of Membership or Their Normal Conduct Associated with Membership. In Ragazzi, M. (ed.) *International Responsibility Today: Essays in Memory of Oscar Schachter*. New York: Martinus Nijhoff Publishers.